

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67388624, fakss 67388634, e-pasts pasts@ptac.gov.lv, www.ptac.gov.lv

Maksātnespēja JBMNJ SIA
Reģ. Nr. 40203443402
Skanstes iela 29-61, Rīga
LV-1013

LĒMUMS
patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā
Rīgā

28.11.2024.

Nr. 17-pk

Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 51.pants nosaka, ka administratīvo lietu izskata iestāde atbilstoši savai kompetencei, kas tai piešķirta ar normatīvo aktu. Tādējādi Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) savas kompetences ietvaros un pēc savas iniciatīvas, kā arī, ņemot vērā PTAC saņemtās patērētāju sūdzības, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 25.panta ceturrtās daļas 6. un 6.¹ punktu, Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 14.panta pirmo daļu, 15.panta pirmās daļas 1.punktu, Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma (turpmāk – ISPL) 12.panta pirmo daļu, ir izvērtējis SIA “Maksātnespēja JBMNJ” (turpmāk – Sabiedrība) īstenotās komercprakses, sniedzot juridiskus pakalpojumus fiziskas personas maksātnespējas procesā, atbilstību normatīvo aktu prasībām.

[1] PTAC, ņemot vērā saņemto informāciju – iesniegumus par Sabiedrības rīcību, aicinot finansiālās grūtībās nonākušus patērētājus noslēgt juridisku pakalpojumu līgumu ar Sabiedrību par fiziskas personas maksātnespējas procesa ierosināšanu, un pēc līguma noslēgšanas, aicinot patērētājus nesazināties ar kreditoriem un parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzējiem, kā arī neturpināt veikt maksājumus par patērētājam pastāvošajām parādsaistībām pret kreditoriem un/vai parādu ārpustiesas pakalpojumu sniedzējiem (turpmāk – PĀPS), bet turpināt veikt līgumā noteiktos maksājumus Sabiedrībai, **2023.gada 10.novembrī uzsāka administratīvo lietu (turpmāk – Lieta)**, lai izvērtētu Sabiedrības īstenoto komercpraksi.

2023.gada novembrī PTAC no vairākiem PĀPS saņēma informāciju par to, ka no Sabiedrības ir saņemtas vēstules ar klāt pievienotiem personu datiem un informācija par liela apjoma fizisko personu pilnvarojumiem, ar ko Sabiedrība tiek pilnvarota nodrošināt personu tiesisko interešu pārstāvību jautājumos, kas skar viņu neizpildītās finanšu saistības pret fiziskām un juridiskām personām, kā arī īstenot saskarsmi ar kreditoriem neizpildīto saistību sakarā. Vēstulēm, tostarp, pievienotas pilnvaras, ar kurām Sabiedrība tiek pilnvarota pārstāvēt personas, kā arī ietverts brīdinājums PĀPS turpmāku saziņu parādsaistību lietās veikt tikai un vienīgi ar Sabiedrību. Pretējā gadījumā, Sabiedrība norāda PĀPS, ka vērsīsies ar iesniegumu

PTAC par PĀPS rīcības, sazinoties ar parādniekiem, atbilstības izvērtēšanu atbilstoši parādu atgūšanas procesu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

Sabiedrība nosūtītajās vēstulēs PĀPS atsaukusies uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma (turpmāk – PĀAL) 2.pantā noteikto mērķi reglamentēt kreditora un PĀPS tiesības un pienākumus parāda atgūšanas jomā, kā arī parāda atgūšanas procesā nodrošināt taisnīgumu, samērīgumu un saprātīgumu, 8.panta pirmajā daļā parādniekam noteikto pienākumu sadarboties ar kreditoru un PĀPS, 10.panta otrajā daļā saziņā ar parādnieku noteikto pienākumu ievērot samērīgumu, 4.panta pirmajā daļā noteiktajām uzraudzības jomām un 4.panta trešajā daļā noteiktajām PTAC tiesībām pieņemt lēmumu, ar kuru kreditoram vai parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam uzdod izbeigt pārkāpumu vai novērst pieļauto pārkāpumu un noteikt tam nepieciešamo darbību izpildes termiņu, ja PTAC konstatē, ka PĀAL neievērošana radījusi vai var radīt kaitējumu patērētāju grupas interesēm (patērētāju kolektīvajām interesēm).

2023.gada 7.novembrī PTAC saņēma Maksātnespējas kontroles dienesta vēstuli (turpmāk – MKD) Nr.1-55n/2023/355 par Sabiedrības rīcību, reklamējot savus pakalpojumus sociālajā tīklā “TikTok”. Proti, Sabiedrība 2023.gada septembrī piedalījās 360TV raidījuma “ZIŅneši” sižetā “Ne visiem parādu veidiem iespējams izsludināt maksātnespēju” (turpmāk – Sižets). Sižetā komentārus saistībā ar maksātnespējas procesa jautājumiem sniedza gan Sabiedrības pārstāvji, gan MKD pārstāve. Vēlāk Sižets, tostarp, MKD pārstāves sniegtie komentāri, tika izmantoti Sabiedrības pakalpojumu reklamēšanai sociālajā tīklā “TikTok” (*video materiāls ar PTAC 2023.gada 5.decembra aktu E-LAB/20231205-2 pievienots Lietai*). Pēc MKD sniegtās informācijas Sižeta izmantošana Sabiedrības reklamēšanai iepriekš netika saskaņota ne ar MKD, ne tā pārstāvi. MKD vērsa uzmanību, ka Sižeta izmantošana Sabiedrības reklamēšanai sociālajos tīklos, izmantojot arī MKD pārstāvja teikto, iespējams, varētu definēt kā slēptu reklāmu, kurā negodprātīgi tiek iekļauts tieši MKD pārstāvja komentārs, netieši veicinot skatītāju viedokli, ka konkrētais pakalpojumu sniedzējs ir godprātīgs un uzticams.

Laika posmā no 2023.gada 21.decembra līdz 2024.gada 12.aprīlim PTAC saņēma 15 patērētāju iesniegumus ar lūgumu izvērtēt Sabiedrības rīcības, sniedzot juridiskus pakalpojumus fiziskas personas maksātnespējas procesā, kuras ietvaros tiek slēgti juridisko pakalpojumu līgumi ar patērētājiem par fiziskas personas maksātnespējas procesa ierosināšanu, atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām. Piedāvāto pakalpojumu aktīvu reklamēšanu Sabiedrība veica interneta vietnēs (pieejams: <https://jbmnj.lv/about/>, <https://maksatnespeja24.lv/>, <https://otobezbailismaksatnespeja.lv/>, <https://bezbailismaksatnespeja.lv/>) un sociālajos tīklos (pieejams: <https://www.facebook.com/jbmnpjuridiskaisbirojs>, https://www.tiktok.com/@maksatnespeja_jbmnj).

Vienlaikus patērētāju iesniegumiem pievienoti Sabiedrības juridisko pakalpojumu līgumi – “Dokumentācijas sagatavošana Maksātnespējas procesam ar garantiju par lietas ierosināšanu” (turpmāk – Līgums1), un lūgts PTAC izvērtēt līguma noteikumu atbilstību PTAL prasībām. Tostarp, atsevišķiem patērētāju iesniegumiem pievienoti līgumi “Dokumentācijas sagatavošanai-Maksātnespējas Procesam” (turpmāk – Līgums2, abi kopā turpmāk - Līgumi), kas noslēgti ar SIA “LNI”, reģ.Nr.40203222856 (turpmāk – Sabiedrība2), un kas pēc satura atbilst Līgumam1, turklāt pēc patērētāju sniegtās informācijas Līguma2 parakstīšanu, izpildi un komunikāciju juridisko pakalpojumu sniegšanas laikā nodrošina Sabiedrība, tomēr patērētājiem netika sniegta informācija, kāda ir saistība starp Sabiedrību un Sabiedrību2, tostarp atsevišķus Sabiedrības2 līgumus ir parakstījis Sabiedrības valdes loceklis Oto Bezbailis.

[2] Izvērtējot Lietā esošo informāciju, PTAC konstatēja, ka Sabiedrība šādu praksi īsteno vismaz no 2021.gada 2.jūnija, par ko liecina pie patērētāju iesniegumiem pievienotais senākais no līgumiem – Līgums2, kas datēts ar 2021.gada 2.jūniju

[2.1] No patērētāju iesniegumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem izriet, ka patērētāji, nonākot finansiālās grūtībās un nespējot segt uzņemtas parādsaistības, meklējot palīdzību, interneta vidē, visbiežāk sociālajos portālos “TikTok” un “Facebook”, pamanījuši

Sabiedrības reklāmas, kurās Sabiedrība sevi dēvē par vadošo biroju maksātnespējas jomā, kurā dokumentus gatavojošais maksātnespējas administratori. Atsevišķos iesniegumos norādīts, ka, sazinoties ar Sabiedrību, patērētāji no Sabiedrības saņēmuši informāciju, ka tās vadītājs ir Latvijā slavens maksātnespējas advokāts Oto Bezbailes. Turklāt, lai viestu vēl lielāku uzticību Sabiedrībai, patērētājiem nosūtītas interneta saites uz Latvijā populāriem plašsaziņas līdzekļiem Tvnet.lv un Apollo.lv, kas it kā veidojuši rakstus par Sabiedrību, noklusējot, ka minētie raksti ir Sabiedrības pašas veidota apmaksāta reklāma.

Minētā iespaidā, lai saņemtu Sabiedrības speciālistu konsultāciju un noskaidrotu vai konkrētajā situācijā ir piemērojams fiziskās personas maksātnespējas process, patērētāji vērsās pie Sabiedrības. No iesniegumos paustā secināms, ka konsultācijas ietvaros Sabiedrības pārstāvji, noskaidrojot tikai virspusēju informāciju, t.i. parādsaistību apmēru un informāciju par personas ienākumiem, informēja patērētājus par iespēju noslēgt līgumu ar Sabiedrību un uzsākt fiziskas personas maksātnespējas procesu. Pēc līgumu noslēgšanas patērētājs tiek aicināts vērsties pie zvērināta notāra un sagatavot ģenerālpilnvaru (turpmāk – Pilnvara), ar kuru Sabiedrība tiek pilnvarota pārstāvēt patērētāju, tostarp, kā tika informēti patērētāji, uz Pilnvaras pamata Sabiedrība pārņems komunikāciju ar kreditoriem, īpaši norādot, ka ar līguma noslēgšanas brīdi patērētājs var nemaksāt kreditoriem. Aicinājums pēc līgumu noslēgšanas nemaksāt kreditoriem, tostarp, tika publicēts Sabiedrības sociālā tīkla “TikTok” video materiālā (*video materiāls ar PTAC 2024.gada 12.janvāra aktu ELAB/20240112-1 pievienots Lietai*).

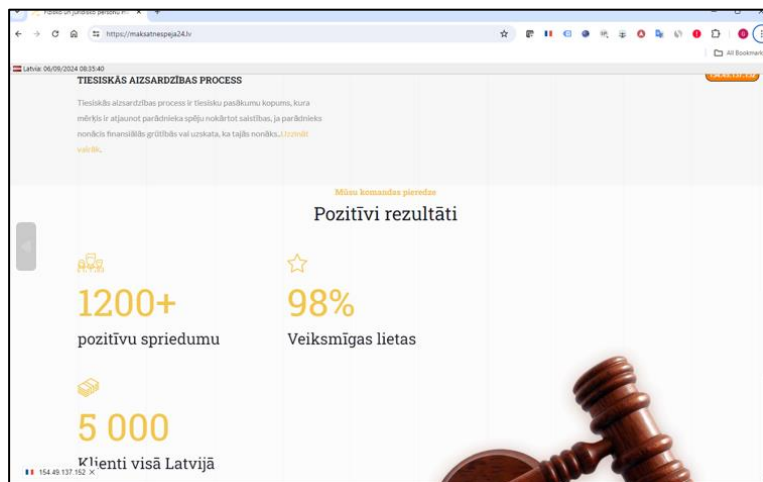
Iesniegumos patērētāji norādīja, ka no savas puses ir pildījuši ar noslēgto līgumu uzņemtas saistības, t.i. ir veikuši noteiktos maksājumus, bet no Sabiedrības puses līgums nav pildīts, jo netika veikta saziņa ar kreditoriem, netika vākti dokumenti fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumam tiesai. Turklāt, tikai līguma izpildes laikā patērētāji uzzināja, ka konkrētajos gadījumos jau pirms līguma noslēgšanas pastāvēja ierobežojumi veiksmīgai maksātnespējas procesa norisei, par ko Sabiedrībai kā juridisko pakalpojumu sniedzējam maksātnespējas jomā vajadzēja zināt un kā rūpīgam un godprātīgam pakalpojumu sniedzējam vajadzēja informēt patērētājus vēl pirms līguma noslēgšanas.

[2.2] Iepazīstoties ar patērētāju iesniegumiem pievienotajiem līgumiem, PTAC saskaņā ar PTAL 25.panta ceturtais daļas 6.punktu savas kompetences ietvaros veica Līgumu nosacījumu izvērtēšanu un pirmšķietami konstatēja, ka Līgumu nosacījumi ir pretrunā līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam, nosakot priekšrocības Sabiedrībai un ierobežojumus patērētājam ar mērķi iedzīvoties uz finansiālās grūtībās nonākušiem patērētājiem. Atbildot uz patērētāju iesniegumiem, PTAC sniedza viedokli patērētājiem par netaisnīgiem Līgumu noteikumiem.

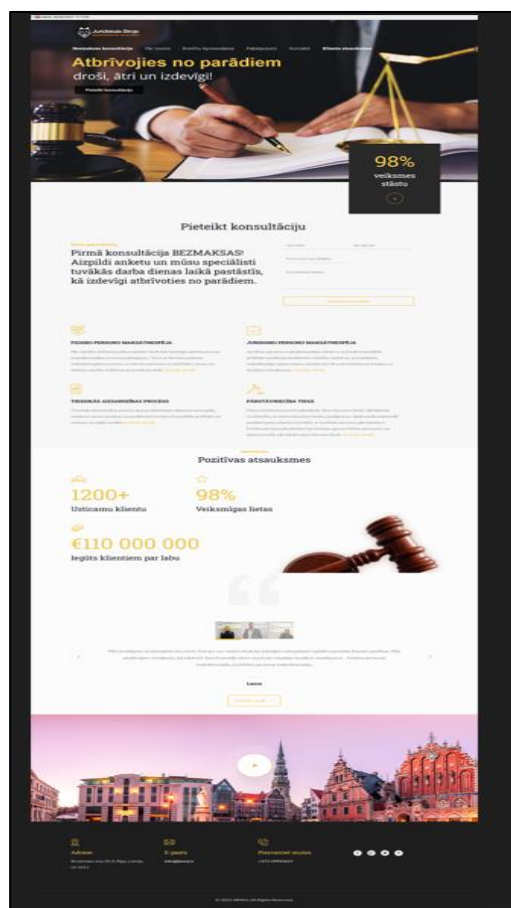
[3] Lietas izskatīšanas gaitā, pārbaudot publiskajā vidē Sabiedrības izplatīto saturu, PTAC konstatēja tāda satura informāciju, kas nav pietiekami izskaidrota un pirmšķietami nav pamatota ar jebkādiem pierādījumiem balstītiem faktiem un datiem. Piemēram, sociālajā tīklā “TikTok” publicēts videomateriāls, kurā Sabiedrība norāda: “Esam vadošais uzņēmums maksātnespējas nozarē un pārstāvam vismaz 80% no visiem maksātnespējas procesiem”¹ (*video materiāls ar PTAC 2024.gada 4.septembra aktu E-LAB/20240904-2 pievienots Lietai*).

¹ Pieejams: https://www.tiktok.com/@maksatnespeja_jbmni/video/7314377570579942688;
https://www.tiktok.com/@maksatnespeja_jbmni/video/7314373998328974625;
https://www.tiktok.com/@maksatnespeja_jbmni/video/7313998125058854176

Savukārt, Sabiedrības interneta vietnēs norādīta tāda informācija kā, piemēram: “98% veiksmīgas lietas”, “110 000 000 EUR iegūts klientiem par labu”, “1200+ pozitīvu spriedumu”, tomēr nav paskaidrots, kas saprotams ar apgalvojumu “veiksmīgas lietas” un “pozitīvi spriedumi”.

(attēls 1, ar PTAC 2024.gada 6.septembra aktu E-LAB/20240904-2 pievienots Lietai)

(attēls 2, fiksēts Sabiedrības priekšizpētes ietvaros, ar PTAC 2023.gada 28.augusta aktu ELAB/ 202030829-1 pievienots Lietai)

Pārbaudot Sabiedrības interneta vietnēs un sociālajos tīklos publicēto saturu, PTAC vienlaikus konstatēja neatbilstības ISPL prasībām. Proti, ne no interneta vietnēs, ne sociālajos tīklos publicētā satura nav viennozīmīgi iegūstama informācija par Sabiedrības firmas nosaukumu, juridisko adresei un reģistrācijas numuru atbilstoši ISPL 4.panta pirmās daļas 1.punkta prasībām.

[4] Administratīvās lietas ietvaros, konstatējot iepriekš minētās pazīmes, kas pirmšķietami norāda uz Sabiedrības īstenotu negodīgu komercpraksi, PTAC 2024.gada 27.februārī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.7.6.-5/2018/P-141 (turpmāk – Pieprasījums), kurā informēja par Sabiedrības īstenotās komercprakses neatbilstību normatīvo aktu prasībām un pieprasīja Sabiedrībai līdz 2024.gada 12.martam sniegt informāciju par tās īstenoto komercpraksi un paskaidrojumu par Pieprasījumā aprakstītajiem apstākļiem, tostarp:

- 1) informāciju par Sabiedrības sniegto pakalpojumu patērētājiem būtību;
- 2) informāciju, kad Sabiedrība ir uzsākusi pakalpojuma sniegšanu fizisko personu maksātnespējas procesu jomā;
- 3) rakstveida skaidrojumu par Sabiedrības saistību ar Sabiedrību2 un uz kāda tiesiska pamata Sabiedrība ir pirmšķietami pārņēmusi Sabiedrības2 klientu lietas, iesniedzot attiecīgus pierādījumus;
- 4) rakstveida skaidrojumu vai Sižets tika veidots kā Sabiedrības apmaksāta reklāma;
- 5) rakstveida skaidrojumu un pierādījumus, kas apliecina Sabiedrības publicētās informācijas patiesumu;
- 6) rakstveida skaidrojumu par Pieprasījumā uzskaitītajiem netaisnīgiem Līguma1 noteikumiem;
- 7) skaidrojumu vai patērētājiem pirms Līguma1 noslēgšanas bija iespēja iepazīties ar tā nosacījumiem, iesniedzot pierādījumus, ja tādi ir;
- 8) rakstveida skaidrojumu par to, kad Sabiedrība ir uzsākusi vēstuļu sūtīšanu PĀPS un par cik personām (fiziskām un juridiskām) šāda veida vēstules ir nosūtītas;
- 9) rakstveida skaidrojumu par Sabiedrības publicētās informācijas atbilstību ISPL un informāciju, vai Sabiedrība novērsīs konstatētās neatbilstības;
- 10) informāciju vai Sabiedrībā tika vai tiek nodarbināti maksātnespējas administratori un/vai Sabiedrība pakalpojumu sniegšanas ietvaros sadarbojas ar maksātnespējas administratoriem;
- 11) informāciju, cik pēdējo 3 gadu periodā Sabiedrība ir noslēgusi pakalpojuma līgumus ar patērētājiem par dokumentācijas sagatavošanu maksātnespējas procesam un līdzīga satura līgumus, iesniedzot pierādījumus, tostarp, līgumu kopijas un iesniedzot visu veikto darbību uzskaitījumu konkrētajās uzsāktajās lietās no Sabiedrības puses;
- 12) informāciju, cik pēdējo 3 gadu periodā Sabiedrības sniegto pakalpojumu ietvaros ir ierosināti fiziskas personas maksātnespējas procesi, cik gadījumos no tiem ir pasludināts maksātnespējas process, cik gadījumos maksātnespējas process ir izbeigts un kādi ir bijuši iemesli maksātnespējas procesa izbeigšanai, iesniedzot pierādījumus;
- 13) informāciju un pierādījumus par visiem ar patērētājiem slēgtajiem līguma veidiem maksātnespējas procesa ierosināšanai vai pasludināšanai pēdējo 3 gadu laikā;
- 14) un citu informāciju, kas varētu būt būtiska izskatāmās lietas ievaros.

Vienlaikus PTAC atbilstoši Administratīvā procesa likuma 14.¹ pantam, 59.panta pirmajai daļai, 61.pantam un 62.panta pirmajai daļai informēja Sabiedrību par tās tiesībām izteikt viedokli un argumentus rakstveida formā administratīvajā lietā. Rakstveida viedokli, paskaidrojumus un argumentus aicinot iesniegt līdz 2024.gada 12.martam, kā arī vērsa Sabiedrības uzmanību uz NKAL 15.panta trešo daļu, kas nosaka, ja komercprakses īstenotājs nesniedz uzraudzības iestādes pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi, uzraudzības iestāde ir tiesīga uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa.

[4.1] 2024.gada 11.martā PTAC saņēma 2024.gada 11.marta Sabiedrības vēstuli ar lūgumu PTAC pagarināt paskaidrojumu un pierādījumu iesniegšanas termiņu līdz 2024.gada 27.martam.

[4.2] 2024.gada 13.martā PTAC ar 2024.gada 13.marta vēstuli Nr. 7.6.-5/2626/P-141 informēja Sabiedrību, ka, ņemot vērā Sabiedrības izteikto lūgumu, pagarina Pieprasījumā

noteikto termiņu paskaidrojuma sniegšanai līdz 2024.gada 27.martam.

[4.3] 2024.gada 19.martā PTAC saņēma Sabiedrības 2024.gada 19.marta vēstuli ar lūgumu PTAC izsniegt administratīvajā procesā saņemtos patērētāju iesniegumus par Sabiedrību.

[4.4] 2024.gada 22.martā PTAC ar 2024.gada 22.marta vēstuli Nr.7.6.-5/2924/P-141, ievērojot APL 61.pantā noteiktās administratīvā procesa dalībnieka tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un 54.panta otrajā daļā noteikto, ka informāciju, kas atklāj tās personas identitāti, kura ziņojusi par tiesībpārkāpumu, var sniegt tikai ar šīs personas piekrišanu, izņemot tiesību normās noteiktos gadījumus, PTAC nosūtīja Sabiedrībai anonimizētas patērētāju iesniegumu kopijas.

[5] 2024.gada 5.aprīlī PTAC saņēma Sabiedrības 2024.gada 27.marta paskaidrojumu (turpmāk – Paskaidrojums) ar pielikumiem, kurā Sabiedrība norāda sekojošo:

[5.1] Sabiedrība sniedz juridiskus pakalpojumus patērētājiem, fiziskām personām, maksātnespējas procesa jautājumos, nodrošinot juridiskus pakalpojumus, kuri pamatā ir vērsti uz juridisku darbību kopumu veikšanu, lai nodrošinātu piekritīgajā tiesā iesniedzamās dokumentācijas (fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma un tajā izklāstīto apstākļu apstiprinošu pierādījumu) iesniegšanu, lai tiktu nodrošināta maksātnespējas procesa lietas ierosināšana un fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšana. Tostarp, Sabiedrība veic darbības, lai iegūtu visu dokumentāciju, kas saistīta ar konkrētas fiziskās personas mantisko stāvokli un parādsaistību apjomiem (piemēram no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, LR Uzņēmumu reģistra, VAS “Ceļu satiksmes drošības direkcija”, kreditoriem utt.).

Sabiedrības vērtējumā Līgumos sniegtā garantija nav uzskatāma par maldinošu vai par negodīgu komercpraksi, jo fiziskai personai ir jāizpilda Civilprocesa likumā (turpmāk – CPL) un Maksātnespējas likumā (turpmāk – MNL) noteiktās prasības, iesniedzot piekritīgajā tiesā fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, kurā ir izklāstīti visi apstākļi, kuri attiecas uz maksātnespējas pazīmes konstatēšanu konkrētai fiziskajai personai, kā arī attiecīgos pierādījumus, kas šādus apstākļus apstiprina. Tā kā nosacījumi normatīvajos tiesību aktos ir konkrēti un skaidri definēti, kā arī Sabiedrībai esot pieredze šādu nosacījumu izpildē, tā var saviem klientiem garantēt to, ka no uzņēmuma puses tiks veiktas visas atbilstošās juridiskās darbības, lai tiktu ierosināts un pasludināts fiziskas personas maksātnespējas process.

Sabiedrības ieskatā, sistēmiski vērtējot CPL 363.²⁵ panta un 363.²⁷ panta noteikumus, piekritīgās tiesas lēmums par maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu ir priekšnoteikums tiesai tālāk izskatīt jautājumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu. Tādējādi Sabiedrības vērtējumā jēdzieni “ierosināts maksātnespējas process” un “pasludināts maksātnespējas process” fiziskas personas maksātnespējas pieteikuma izskatīšanas stadijās ir kumulatīvi saistīti, jo vērsti uz vienotu juridisko mērķi – izskatīt jautājumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu.

Sabiedrības ieskatā, Līgumu formulējums sniedz nepārprotamu izpratni par to, ka Sabiedrībai attiecībā pret klientu pastāv saistība veikt visas atbilstošās juridiskās darbības, kurām jārezultējas ar pasludinātu fiziskās personas maksātnespējas procesu. Sabiedrība norāda, ka rezultātu tā var garantēt, jo, pat neskatoties uz to, ka jautājuma izlemšana ir piekritīgās tiesas un lietas izskatīšanai nozīmētā tiesneša kompetencē, spēkā esošās normatīvā regulējuma prasības ir pietiekami skaidri definētas, lai tās būtu izpildāmas un, ievērojot apstākli, ka Sabiedrība pastāvīgi sniedz pakalpojumus maksātnespējas jomā un tajā tiek nodarbinātas personas, kuras maksātnespējas jomā ir guvušas pietiekami apjomīgu pieredzi, Sabiedrība var garantēt rezultātu. Sabiedrība Paskaidrojumā norāda, ka tās praksē nav pastāvējuši gadījumi, kuros, Sabiedrībai veicot savu saistību izpildi pret klientu, nav ticis pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process. Sabiedrības ieskatā no Pieprasījumā izklāstītajiem faktiem nevar konstatēt, ka patērētāju lokā, kuri iesnieguši iesniegumus PTAC, nav konstatēti gadījumi,

kuros Sabiedrības saistības nav tikušas izpildītas, t.i., nav ticis pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process.

Vienlaikus Sabiedrība paskaidro, ka, lai arī pamatā sniedz pakalpojumus, kuri vērsti uz fiziskas personas maksātnespējas pasludināšanu, Sabiedrība par papildus atlīdzību nodrošina arī juridiskus pakalpojumus turpmākā maksātnespējas procesa gaitā, t.i., pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas. Līgumu pielikumā Sabiedrība ir norādījusi sniegto pakalpojumu izcenojumu, tomēr patērētāja pārziņā ir izvēle par papildus pakalpojuma saņemšanu.

Paskaidrojumā norādīts, ka Sabiedrība nepiekrīt patērētāju iesniegumos minētajam, ka Sabiedrība pirms sadarbības uzsākšanas nav sniegusi pilnvērtīgu informāciju patērētājiem, lai tie varētu pieņemt lēmumu par līguma slēgšanu ar Sabiedrību, jo Sabiedrība sniedz patērētājiem bezmaksas konsultācijas, kuru laikā fiziskām personām tiek izskaidrotas juridiskās darbības, kuras uzņēmums uzņemas izpildīt klienta vārdā, kā arī tiek izskaidrota maksātnespējas procesa norise un ierobežojumi, kuri liegtu personai īstenot fiziskās personas maksātnespējas procesu. Gadījumos, kad no patērētāja konsultācijas laikā sniegtā situācijas izklāsta un uzrādītajiem dokumentiem (parādsaistību pamatojošajiem dokumentiem, kontu pārskatiem) Sabiedrība konstatē, ka konkrētajā situācijā ir īstenojams maksātnespējas process, no uzņēmuma puses tiek izrakstīts rēķins par Līguma 1 sastādīšanu.

Vienlaikus Sabiedrība paskaidro, ka pastāv gadījumi, kad patērētāji apzināti nesniedz informāciju par savu patieso materiālo stāvokli, veiktajām finansiālajām darbībām un/vai faktisko ienākumu avotiem, kas var ietekmēt maksātnespējas procesa gaitu.

Attiecībā uz patērētāju iesniegtajiem iesniegumiem PTAC, Sabiedrība norāda, ka katrs konkrētais gadījums ir vērtējams individuāli, ievērojot attiecīgās fiziskās personas sniegtās informācijas apjomu un patiesumu, kā arī izvērtējot iemeslus, kādēļ, iespējams, šādām personām tiesa pēc konkrētā maksātnespējas procesa administratora ierosinājuma ir pieņēmusi lēmumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu, tomēr, ņemot vērā, ka Sabiedrībai izsniegti anonimizēti patērētāju iesniegumi, tā objektīvi nevar sniegt savu vērtējumu par to, vai šādos individuālos gadījumos uzņēmums ir rīkojies neatbilstoši pret konkrētajiem patērētājiem, vienlaikus norādot, ka Sabiedrība nav konstatējusi gadījumus, kuros būtu nepilnvērtīgi izpildījusi savas saistības, t.sk., saistības, kurām tā ir devusi garantiju. Tāpat Sabiedrība norāda, ka nav konstatējusi gadījumus, kuros tā nav pildījusi uzņemtās saistības pēc tam, kad patērētājs ir izpildījis savas Līgumā 1 noteiktās saistības pret Sabiedrību.

[5.2] Sabiedrība savu darbību uzsāka 2022.gada novembrī, savukārt pirmais līgums starp sabiedrību un patērētāju noslēgts 2022.gada decembrī. Kopš darbības uzsākšanas noslēgti 236 līgumi par pakalpojumu sniegšanu maksātnespējas jomā. Vienlaikus 2022.gada decembrī tika noslēgts arī Sadarbības līgums starp Sabiedrību un Sabiedrību2 saskaņā ar kuru puses apņēmas savstarpēji veidot sadarbību maksātnespējas jomā. Sadarbības mērķis bija nodrošināt juridisko pakalpojumu nepārtrauktību attiecībā klientiem un novērst situācijas, kurās klientam tiek kavēta pakalpojumu saņemšana. Proti, gadījumos, kad Sabiedrībai2 pārmērīgas noslodzes vai cilvēkresursu trūkuma dēļ pastāvēja grūtības pildīt saistības pret klientiem, to uzņēmās nodrošināt Sabiedrība.

[5.3] Sabiedrība daļēji atzīst PTAC Pieprasījumā norādītās neatbilstības normatīvo aktu prasībām attiecībā uz Sabiedrības interneta vidē publicēto saturu un norāda šādu informāciju:

- 1) Sabiedrība apstiprina, ka atpazīstamības veicināšanas nolūkos tiek izmantota tās interneta vietne www.jbmj.lv kā arī sociālo tīklu vietnes un platformas www.facebook.com un www.tiktok.com. Tomēr Sabiedrības rīcībā nav pētniecisku vai statistisku datu par maksātnespējas procesiem Latvijā, tostarp, par Sabiedrības darbību, kas dotu pamatu Sabiedrībai pozicionēt sevi kā vadošo uzņēmumu maksātnespējas jautājumos, tāpat Sabiedrība nav apkopojusi iekšējās darbības statistiku, kas dotu objektīvu priekšstatu par uzņēmuma darbības rādītājiem maksātnespējas jomā un patērētājiem sniegto juridisko palīdzību, līdz ar to

Sabiedrība apņemas pārskatīt publiski paustos viedokļus un veikt korekcijas līdz 2024.gada 30.aprīlim;

- 2) ņemot vērā, ka Sabiedrības apmaksātais reklāmas raksts plašsaziņas līdzeklī www.tvnet.lv vairs nav pieejams, Sabiedrība apņemas dzēst vai koriģēt tās apmaksāto reklāmas rakstu plašsaziņas līdzeklī www.apollo.lv līdz 2024.gada 30.aprīlim;
- 3) Sabiedrība ir veikusi darbības, lai no Sabiedrības konta sociālajā tīklā "TikTok" tiktu dzēsts videomateriāls, kurā MKD pārstāve sniedz komentārus Sižetam;
- 4) Ievērojot to, ka Sabiedrības atpazīstamības veicināšanai izmantotās interneta vietnes un sociālo tīklu platformas nesatur informāciju par konkrēto pakalpojumu sniedzēju, Sabiedrība apņemas nodrošināt, ka līdz 2024.gada 30.aprīlim uzņēmuma interneta vietnē www.jbmj.lv, kā arī sociālo tīklu vietnēs un platformās www.facebook.com un www.tiktok.com tiek izvietota informācija par Sabiedrību kā pakalpojumu sniedzēju, norādot Sabiedrības nosaukumu, juridisko adresi un reģistrācijas numuru.

[5.4] Attiecībā uz PTAC veikto netaisnīgu līguma noteikumu izvērtējumu un sniegto atzinumu par netaisnīgiem Līgumu noteikumiem (*detalizēts Līgumu noteikumu izvērtējums sniegts šī lēmuma [13] punktā*), Sabiedrība Paskaidrojumā norāda, ka piekritt vai daļēji piekritt PTAC Pieprasījumā norādītajam Līguma1 noteikumu vērtējumam un sniedz paskaidrojumus par Līguma1 ietvertiem pirmšķietami netaisnīgiem noteikumiem, kā arī informē PTAC, ka līdz 2024.gada 30.aprīlim veiks korekcijas Pieprasījumā norādītajiem Līguma1 noteikumiem.

[5.5] Paskaidrojumā sniegts skaidrojums par Sabiedrības īstenoto komercpraksi, nosūtot vēstules PĀPS, par to, ka Sabiedrība, pamatojoties uz konkrēto fizisko personu izdotajām pilnvarām, uzņemas nodrošināt un pārstāvēt personu saziņā ar attiecīgajiem PĀPS. Sabiedrība norāda, ka vēstuļu sūtīšanu PĀPS uzsāka 2023.gada novembrī. Uzsāktās prakses mērķis bija nevis ierobežot PĀPS tiesības kā kreditoriem iegūt informāciju no parādnieka, bet gan pasargāt parādnieku no nepamatotas un agresīvas PĀPS komunikācijas, tādejādi, Sabiedrības ieskatā, tā ir rīkojusies patērētāju tiesību aizsardzības nolūkos.

Papildus minētajam Sabiedrība norāda, ka tās īstenotā prakse nav ierobežojusi neviena PĀPS tiesības sazināties ne ar Sabiedrības pārstāvjiem, ne arī pašu parādnieku, lai iegūtu informāciju par parādnieka saistību izpildes situāciju. Tomēr, pēc šādu paziņojumu nosūtīšanas kopš 2023.gada novembra faktiski uzņēmums nav saņēmis nevienu informācijas pieprasījumu vai komunikācijas mēģinājumu no šādu uzņēmumu puses. Iepriekš minētais, Sabiedrības ieskatā, apliecina, ka PĀPS mērķis nav īstenot godprātīgu sadarbību ar parādnieku saistību izpildes jautājumos, bet gan agresīvas komunikācijas veidā ietekmēt patērētāja pieņemto lēmumu, īstenot fiziskās personas maksātnespējas procesu.

Vienlaikus Sabiedrība uzskata, ka tās nosūtītās vēstules PĀPS nav tiešā veidā ietekmējušas šādu uzņēmumu tiesības sazināties ar parādniekiem, kā arī šāda uzņēmuma rīcība nav nodarījusi aizskārumu konkrētajiem patērētājiem, kuru interešu pārstāvības nolūkos šādi paziņojumi faktiski ir tikuši nosūtīti.

[6] 2024.gada 26.aprīlī PTAC telpās notika Sabiedrības valdes locekļa iniciēta tikšanās ar PTAC pārstāvjiem, lai sniegtu paskaidrojumu administratīvās lietas ietvaros par Sabiedrības veiktās komercprakses būtību un par ko tika sastādīts un administratīvajā lietā pievienots abu pušu parakstīts protokols. Tikšanās laikā Sabiedrības valdes locekļa mutiskie paskaidrojumi pamatā saturēja Sabiedrības sniegtajā Paskaidrojumā pausto viedokli. Papildus Paskaidrojumā minētajam tika skaidrota Sabiedrības saistība ar Sabiedrību2. Sabiedrības valdes loceklis norādīja, ka kopš 2013.gada strādāja Sabiedrībā2, savukārt Sabiedrība ir Sabiedrības2 saistību pārņēmēja. Vienlaikus Sabiedrības valdes loceklis norādīja, ka gan pēc patērētāju, gan Sabiedrības iniciatīvas, patērētāju ar Sabiedrību2 sākotnēji noslēgtie līgumi tiek pildīti arī no Sabiedrības puses.

Savukārt PTAC informēja Sabiedrības valdes locekli, ka iesniegtajiem Paskaidrojumiem nav pievienoti visi prasītie dokumenti un Sabiedrībai tiks nosūtīts vēl viens informācijas pieprasījums par trūkstošo dokumentu iesniegšanu.

Vienlaikus PTAC aicināja Sabiedrību informēt PTAC par novērstajiem trūkumiem, ko Sabiedrība Paskaidrojumā apņēmas novērst līdz 2024.gada 30.aprīlim, iesniedzot attiecīgus pierādījumus.

[7] PTAC 2024.gada 10.maijā nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.7.6.-5/4403/P-141 (turpmāk – Pieprasījums2), atkārtoti pieprasot Sabiedrībai līdz 2024.gada 23.maijam iesniegt Pieprasījumā norādītos dokumentus, t.i. informāciju, cik pēdējo 3 gadu periodā Sabiedrības sniegto pakalpojumu ietvaros ir ierosināti fiziskas personas maksātnespējas procesi, cik gadījumos no tiem ir pasludināts maksātnespējas process, cik gadījumos maksātnespējas process ir izbeigts un kādi ir bijuši iemesli maksātnespējas procesa izbeigšanai, iesniedzot pierādījumus. Papildus PTAC pieprasīja iesniegt dokumentus, kas apliecina maksātnespējas administratora nodarbinātību Sabiedrībā, jo 2024.gada 26.aprīļa tikšanās laikā Sabiedrības valdes loceklis paskaidroja, ka Sabiedrības Paskaidrojumam pielikumā pievienotais 2022.gada 9.decembra darba līgums Nr.09.12.2022-1, kas iesniegts PTAC, ir nepareizs.

Vienlaikus ar Pieprasījumu2 Sabiedrība tika brīdināta, ka atbilstoši NKAL 15.panta trešajai daļai, ja komercprakses īstenotājs nesniedz uzraudzības iestādes pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi, uzraudzības iestāde ir tiesīga uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa.

[7.1] 2024.gada 29.maijā PTAC saņēma Sabiedrības 2024.gada 29.maija vēstuli ar lūgumu PTAC pagarināt pierādījumu iesniegšanas termiņu līdz 2024.gada 28.jūnijam.

[7.2] 2024.gada 31.maijā PTAC ar 2024.gada 31.maija vēstuli Nr.7.6.-5/4966/P-141 informēja Sabiedrību, ka, ņemot vērā Sabiedrības izteikto lūgumu, pagarina Informācijas pieprasījumā noteikto pierādījumu iesniegšanas termiņu līdz 2024.gada 17.jūnijam.

[8] 2024.gada 19.jūnijā PTAC saņēma Sabiedrības 2024.gada 18.jūnija vēstuli (turpmāk – Paskaidrojums2). Paskaidrojumam2 pievienoti dokumenti, kas apliecina maksātnespējas administratora nodarbinātību Sabiedrībā. Vienlaikus Paskaidrojumā2 sniegta informācija, ka Sabiedrībai uz Paskaidrojuma2 sagatavošanas brīdi ir:

- 1) (..) aktīvu līgumu, kuru ietvaros klienti veic maksājumus Sabiedrībai. Maksājumi nav regulāri un daudzi no maksājumiem, kas bija jāsamaksā astoņu mēnešu laikā vēl joprojām tiek maksāti;
- 2) (..) sekmīgi pabeigti procesi;
- 3) (..) aktīvi maksātnespējas procesi, kuros dokumenti ir atdoti klientiem un maksātnespējas procesa lietas ir ierosinātas un norit bankrota procedūra vai saistību dzēšanas procedūra;
- 4) (..) aktīvi procesi, kuros maksātnespējas procesa lieta ir ierosināta, bet kādu iemeslu pēc nepabeigta, kā, piemēram, ja klients neveic saistību dzēšanas plāna maksājumus, vai konstatēti kādi no ierobežojumiem.

Izvērtējot Lietā esošos materiālus, PTAC secina turpmāk minēto:

[9] Saskaņā ar NKAL 2.pantu NKAL mērķis ir nodrošināt patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzību, aizliedzot komercprakses īstenotājiem izmantot negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem.

[9.1] Atbilstoši NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punktam komercprakse ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu, pakalpojuma sniegšanu patērētājam vai digitālā satura vai digitālo pakalpojumu piegādāšanu.

[9.2] NKAL 3.panta otrā daļa nosaka, ka NKAL noteikumi attiecas uz komercpraksi,

kas tiek īstenota attiecībā uz patērētāju pirms līguma noslēgšanas, līguma slēgšanas laikā, kā arī pēc līguma noslēgšanas.

[9.3] Saskaņā ar NKAL 4. panta otrajā daļā noteikto, komercprakse ir negodīga, ja tā neatbilst profesionālajai rūpībai un būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse ir adresēta vai ko tā skar, vai tā ir maldinoša, vai agresīva. Savukārt NKAL 6. pants nosaka, ka komercpraksi uzskata par profesionālai rūpībai neatbilstošu, ja tā netiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskajā vai profesionālās darbības jomā vispāratzītai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam.

[9.4] NKAL 7.panta pirmā daļa paredz, ka par patērētāja ekonomisko rīcību būtiski negatīvi ietekmējošu uzskata tādu komercpraksi, kura būtiski mazina patērētāja iespēju pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu un kuras rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

[9.5] NKAL 8.panta pirmā daļa nosaka, ka gadījumā, ja komercprakse var būtiski negatīvi ietekmēt tikai konkrēti nosakāmas patērētāju grupas ekonomisko rīcību, ko komercprakses īstenotājs varētu saprātīgi paredzēt, ņemot vērā faktu, ka šie patērētāji sava garīgā vai fiziskā stāvokļa, vecuma vai nepamatotas uzticēšanās (arī pieredzes vai zināšanu trūkuma) dēļ ir īpaši neaizsargāti pret attiecīgo praksi, precī, pakalpojumu, digitālo pakalpojumu vai digitālo saturu, tad šādu komercpraksi vērtē no attiecīgās patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja viedokļa.

[9.6] NKAL 9. panta pirmās daļas 1. un 2.punkts nosaka, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja tās ietvaros tiek sniegta nepatiesa informācija vai šī informācija jebkādā veidā, tostarp vispārējās pasniegšanas ziņā, maldina vai varētu maldināt vidusmēra patērētāju pat tad, ja faktiski ir pareiza, un/vai komercprakses īstenotājs izmanto preces, pakalpojuma, digitālā pakalpojuma vai digitālā satura tirdzniecības veicināšanas pasākumus, tostarp salīdzinošu reklāmu, tādā veidā, kas rada neskaidrību par precī, pakalpojumu, digitālo pakalpojumu vai digitālo saturu, preču zīmi, tirdzniecības nosaukumu, preces ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja nosaukumu (firmu) vai citu atšķirības zīmi.

[9.7] NKAL 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts nosaka, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis un/vai komercprakses īstenotājs būtisku informāciju slēpj vai sniedz neskaidri, nesaprotami, divdomīgi vai nepiemērotā laikā, vai nenorāda komercprakses komerciālo nolūku, ja tas jau no konteksta nav skaidrs, un rezultātā vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

[9.8] NKAL 12.panta pirmā daļa nosaka, ka komercpraksi uzskata par agresīvu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un visus apstākļus — neatlaidīgas darbības, piespiešanu, tostarp fiziska spēka vai nesamērīgas ietekmes izmantošanu, tā būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt vidusmēra patērētāja izvēles vai rīcības brīvību attiecībā uz precī, pakalpojumu, digitālo pakalpojumu vai digitālo saturu un rezultātā patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis. Savukārt panta otrā daļa paredz, ka par nesamērīgu ietekmi uzskata varas pozīcijas izmantošanu pret patērētāju un patērētāja pakļaušanu spiedienam pat tādos gadījumos, kad fizisks spēks netiek lietots un netiek draudēts ar tā lietošanu, tomēr būtiski tiek ierobežota patērētāja iespēja pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu.

[10] Sabiedrības internetvietnēs, sociālajos tīklos un plašsaziņas līdzekļos publicētais saturs viesa patērētājiem pārliecību, ka Sabiedrība pirmšķietami ir godprātīgs un profesionāls pakalpojuma sniedzējs ar lielu pieredzi un veiksmīgiem maksātnespējas procesa pasludināšanas rezultātiem.

PTAC norāda, ka komercprakse tika vērsta uz konkrēti noteiktu sabiedrības grupu, proti, maksātnespējas grūtībās nonākušiem patērētājiem, kuri ir informēti par savām maksātnespējas problēmām, kurus pastāvīgi par to neizpildītām saistībām informē kreditori un parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzēji. Šāda patērētāju grupa atbilstoši NKAL 8.panta pirmajai daļai ir atsevišķi nosakāma, tai ir vājš ekonomiskais stāvoklis, nereti arī zināšanu trūkums, un, ņemot vērā, ka šie patērētāji izjūt atbildību pret pienākumu izpildīt saistības, jo meklē risinājumus maksātnespējas procesa pasludināšanai, tā ir patērētāju grupa, kura ir uzskatāma par emocionāli īpaši viegli ietekmējamu.

Reklāmas, t.sk. kontekstā ar Sižeta izmantošanu sevis reklamēšanai un patērētājiem sniegtā informācija par to, ka dokumentus gatavo maksātnespējas administratori, kas saskaņā ar MNL 9.panta pirmo daļu savā amata darbībā ir pielīdzināti valsts amatpersonām, tikai pastiprināja patērētāju uzticību Sabiedrībai. Reklāmas kampaņa pastiprināja patērētāju uzticamību un radīja patērētājos pašāvēību, ka Sabiedrība ir profesionāls pakalpojumu sniedzējs, kas patērētājiem sniegs juridiskos pakalpojumus veiksmīgai fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanai, nevis tikai maksātnespējas procesa ierosināšanai.

Turklāt Sabiedrības internetvietnēs un sociālajos tīklos publicētais saturs kontekstā ar Līguma 1.priekšmetā norādīto darbu būtību: “[..] ar garantiju par maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu”, PTAC ieskatā, varēja būtiski negatīvi ietekmēt tādus finansiālas grūtībās nonākušu patērētājus, kuriem, iespējams, nav attiecīgu zināšanu, lai izprastu atšķirību starp jēdzieniem “ierosināts maksātnespējas process” un “pasludināts maksātnespējas process”, kas pēc būtības un nozīmes ir atšķirīgi jēdzieni, jo ne vienmēr, ievērojot MNL ierobežojumus, ierosināts maksātnespējas process beidzas ar maksātnespējas pasludināšanu un veiksmīgu saistību dzēšanas procedūru.

Tādejādi Sabiedrība, izmantojot visus iepriekš aprakstītos līdzekļus, radīja tādu ietekmi uz finansiālās grūtībās nonākušiem patērētājiem, ka viņi pieņēma vai varēja pieņemt lēmumu noslēgt līgumu ar Sabiedrību, ko citādi nebūtu darījuši. Patērētāji pašāvēs uz Sabiedrības sniegto informāciju un faktiski cerēja, ka Sabiedrība veiks visas nepieciešamās darbības veiksmīgai maksātnespējas procesa pasludināšanai, lai patērētāji varētu atbrīvoties no pārmērīgā parādsaistību sloga.

Vienlaikus Sabiedrības komercpraksē ir saskatāma maldinoša noklusēšana, kas jo īpaši attiecināma uz gadījumiem, kad ierobežojumi saistību dzēšanas procedūras piemērošanai fiziskās personas maksātnespējas procesa ietvaros pastāvēja jau pirms līguma noslēgšanas, par kuriem godprātīgam pakalpojumu sniedzējam vajadzētu informēt potenciālo pakalpojuma saņēmēju vēl pirms līguma noslēgšanas.

Ievērojot augstāk norādīto, secināms, ka Sabiedrības rīcība vērtējama kā profesionālajai rūpībai neatbilstoša, patērētāju ekonomisko rīcību negatīvi ietekmējoša un maldinoša komercprakse atbilstoši NKAL 6., 7.panta, 9.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam, 10.panta pirmajai daļai, un tādejādi atzīstama par negodīgu komercpraksi saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 1. un 2.punktu.

[11] PTAC, ņemot vērā Sabiedrības pausto vēlmi sadarboties, ir ņēmis vērā Sabiedrības iesniegtos paskaidrojumus un pierādījumus, tostarp iesniegtos pierādījumus, kas apliecina, ka Sabiedrībā tiek nodarbināts maksātnespējas administrators. Tomēr, pat ievērojot iepriekš minēto, Sabiedrība sevis reklamēšanai sociālajos tīklos un plašsaziņas līdzekļos publicēja tādu saturu, kam nespēja sniegt nekādus pierādījumus par publicēto un patērētājiem sniegto informāciju par tās darbību. Turklāt Sabiedrība Paskaidrojumā ir atsaukusies tikai uz daļu no platformām, kurās reklamēja savus pakalpojumus, proti, par interneta vietni www.jbmnj.lv un sociālajiem tīkliem www.facebook.com un www.tiktok.com un apņēmusies līdz 2024.gada 30.aprīlim labot vai dzēst patērētājus maldinošu informāciju, kuru nespēj pamatot ar

pierādījumiem, kā arī izvietot informāciju par pakalpojuma sniedzēju atbilstoši ISPL 4.panta prasībām. Taču par Pieprasījumā norādītajām interneta vietnēm <https://maksatnespeja24.lv/>, <https://otobezbailismaksatnespeja.lv/>, <https://bezabailismaksatnespeja.lv/> un to publicēto saturu paskaidrojumi netika sniegti.

[11.1] Uz šī lēmuma sagatavošanas brīdi PTAC secina, ka interneta vietnē maksātnespeja <https://maksatnespeja24.lv/>, joprojām ir norādīta tāda informācija kā “98% veiksmīgas lietas”, “1200+ pozitīvu spriedumu” (*skatīt šī lēmuma [3] punktu attēls 1*), ko Sabiedrība nespēja pamatot ar jebkādiem pierādījumiem balstītiem faktiem un datiem. Turklāt iepriekš minētajai vietnei Sabiedrība ir dzēsusi tajā norādīto Sabiedrības kontaktinformāciju, proti, adresi un tālruna numuru pēc kā varēja secināt, ka gan Sabiedrības vietnē <https://jbmuj.lv/>, gan interneta vietnē <https://maksatnespeja24.lv/> norādīto pakalpojumu sniedzējs ir viens un tas pats.

The screenshot shows the website 'MAKSATNESPEJA24'. The header includes navigation links: 'Sākta lapa', 'Bezmaksas konsultācija', 'Maksātnespeja', 'Par mums', and 'Kontakti'. The main heading is 'Bezmaksas konsultācija' with the subtext 'Sazinieties ar mums'. Below this is a contact form titled 'Aizpildi pieteikumu:' with fields for 'Jūsu vārds *', 'Jūsu uzvārds *', 'Tālrunis *', and a large text area for 'Īss problēmas apraksts *'. An orange button labeled 'Pielūgt konsultāciju' is at the bottom of the form. To the right, there is a small text block about the company's mission, followed by contact details under the heading 'Sazinieties': 'Adrese: Brīvības cīņās 28-28a, Rīga, LV-1011' and 'Telefons: +371 221 221 207'. There is also a small logo for 'OTOBEZBAILI'.

(attēls 3 fiksēts Sabiedrības priekšizpētes ietvaros, ar PTAC 2023.gada 28.augusta aktu ELAB/ 202030829-1 pievienots Lietai.)

(attēls 4, ar PTAC 2024.gada 4.septembra aktu E-LAB/20240904-2 pievienots Lietai)

[11.2] Lietas ietvaros, lai pārbaudītu vietnes lietotāju, PTAC pamatojoties uz PTAL 26.¹³ panta trešās daļas 4.punktu ar 2024.gada 12.augusta informācijas pieprasījumu Nr.7.6.-5/6914/P-141 vērsās Latvijas Universitātes aģentūrā „Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts” (turpmāk – LUMII) un aicināja sniegt informāciju par personu, kas ir norādīta kā domēna vārda maksātspēja24.lv lietotājs.

[11.3] 2024.gada 15.augustā PTAC saņemta LUMII 2024.gada 14.augusta vēstule Nr.1.-24.d/250, kurā sniegta informācija, ka no 2023. gada 9. februāra domēna vārda maksātspēja24.lv lietotājs ir Sabiedrības valdes loceklis Oto Bezbailis.

[11.4] No iepriekš minētā secināms, ka Sabiedrībai nav vēlmes sadarboties, bet gluži pretēji, slēpt savas darbības un turpināt veikt negodīgu komercpraksi, tostarp, pārkāpjot ISPL 4.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteikto, ka pakalpojuma sniedzējs uzskatāmi, tieši un pastāvīgi pieejamā veidā sniedz informāciju par pakalpojuma sniedzēja firmu (nosaukums), juridisko adresi un reģistrācijas numuru (ja tāds ir), pakalpojuma sniedzēja kontaktinformācija, kas nodrošina iespēju ātri sazināties tiešā veidā, ieskaitot elektroniskā pasta adresi.

[12] Paskaidrojumā¹ par Sabiedrības apmaksātajām reklāmām plašsaziņas līdzekļos Tvnet.lv² un Apollo.lv³, Sabiedrība norāda, ka reklāmas rakstā ir nepārprotami norādīts, ka šī ir “Apmaksāta informācija”, tādējādi šāda informācija, kura ir saskatāma raksta saturā, dod patērētājiem iespēju būt pietiekami kritiskiem attiecībā pret tās saturu, ievērojot, ka rakstā pēc būtības ir sniegta izklāsts tieši par sadarbības veidošanu ar Sabiedrību. Sabiedrības rīcībā nav informācija, ka Sabiedrības pārstāvji ir sūtījuši patērētājiem informāciju par reklāmas rakstu esamību. Līdz ar to, Sabiedrības ieskatā, PTAC Pieprasījumā nav atbilstošs fakts traktējums un Sabiedrības vērtējumā šāda pieeja tās darbības atpazīstamības veicināšanā nav bijusi maldinoša un patērētājiem ir sniegta pietiekama informācijas apjoms, lai konkrētās grupas patērētājs varētu arī to kritiski novērtēt.

[12.1] PTAC rīcībā ir patērētājas iesniegta whatsapp sarakste ar Sabiedrību, kas pievienota Lietai un, kurā Sabiedrība patērētājai ir nosūtījusi ziņu ar šādu saturu: “*Esam vadošais uzņēmums Latvijā, maksātspējas nozarē. Ar mūsu uzņēmumu arī var*

² Pieejams: https://rus.tvnet.lv/7562143/process-neplatezhеспособности-vyход-iz-mnimogo-finansovogo-tupika?preview_token=62cc1dbd10b17

³ Pieejams: <https://www.apollo.lv/7561982/maksatnespejas-process-izeja-no-skietamas-finansialas-bezizejas>

iepazīties ziņu rakstos apollo un tvnet: <https://www.apollo.lv/7561982/maksatnespejasprocess-izejanoskietamasfinansialasbezizejas>. Rus: https://rus.tvnet.lv/7562143/process-neplatezhesposobnosti vyhod izmnmogofinansovogotupika?preview_token=62cc1dbd10b17". Atverot konkrētos rakstus sīkā drukā ir norādīta atruna "apmaksāta informācija", tomēr, PTAC ieskatā, minētā informācija vispārējā pasniegšanas ziņā, norādot, ka: "Esam vadošais uzņēmums Latvijā, maksātnespējas nozarē. Ar mūsu uzņēmumu var iepazīties ziņu rakstos", maldina vidusmēra patērētājus un patērētāji tās ietekmē, kā secināms no patērētāju iesniegumiem, ir pieņēmuši lēmumus par rīcību saistībā ar darījumu, kādu tie citādi nebūtu pieņēmuši. Iepriekš minētais atbilstoši NKAL 9.panta pirmās daļas 1.un 2.punktam, 10.panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, kā arī 12.panta pirmajai un otrajai daļai ir uzskatāms par maldinošu un agresīvu komercpraksi.

[13] PTAC savas kompetences ietvaros, atbilstoši PTAL 25.panta ceturtās daļas 6.punktam, veica Līguma1 noteikumu izvērtēšanu un konstatēja, ka Līguma1 nosacījumi ir pretrunā līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam. Ņemot vērā Līgumos noteiktās priekšrocības Sabiedrībai un ierobežojumus patērētājam, var izdarīt secinājumus par Sabiedrības mērķi iedzīvoties uz finansiālās grūtībās nonākušiem patērētājiem. Tādējādi Līgumu noteikumi vērtējami, ņemot vērā NKAL 8.panta pirmajā daļā noteikto, jo īpaši ņemot vērā, ka komercprakse ir vērsta uz īpaši nosakāmu patērētāju grupu, kura ir nonākusi maksātnespējas grūtībās un lai risinātu finansiālās grūtības ir vērsusies pie Sabiedrības kā godīga un kompetenta pakalpojumu sniedzēja, savukārt Sabiedrība, apzinoties konkrēto patērētāju grupu un tās ievainojamību, izmantoja tās pieredzes un zināšanu trūkuma negodīgas un agresīvas komercprakses īstenošanai.

Pieprasījumā Sabiedrībai PTAC norādīja uz Līgumā1 ietvertajiem noteikumiem, kas ir pretrunā PTAL 6.pantā noteiktajam un aicināja Sabiedrību sniegt rakstveida skaidrojumu par konstatētajiem netaisnīgiem līguma noteikumiem, vēršot Sabiedrības uzmanību uz sekojošiem līguma nosacījumiem:

[13.1] Līguma1 1.punkts (*Līgums2 "Līguma priekšmets"*): "Izpildītājs apņemas izpildīt, bet Pasūtītājs pieņemt un apmaksāt sekojošus darbus: (darbu būtība) Dokumentu, pieteikuma sagatavošana, izziņu pieprasīšana un konsultācijas maksātnespējas procesam ar garantiju par maksātnespējas procesa ierosināšanu".

PTAC ieskatā, Līguma1 priekšmets, kopsakarā ar patērētāju iesniegtajām sūdzībām par apstākļiem, kādos patērētāji uzzināja par Sabiedrības darbību, t.i. no Sabiedrības reklāmām sociālajos tīklos, kur Sabiedrība sola veiksmīgi atrisināt patērētāja finanšu grūtības ar fiziskas personas maksātnespējas procesu, rada patērētājam maldinošu priekšstatu par Sabiedrības sniegto pakalpojumu būtību. Proti, vidusmēra patērētājs var nezināt atšķirību starp juridiskiem terminiem "maksātnespējas procesa ierosināšana" un "maksātnespējas procesa pasludināšana".

Civillikuma (turpmāk – CL) 1504. pants paredz, ka tiesisku darījumu iztulkojot jāskatās uz darījumā lietoto vārdu nozīmi, un ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu. Savukārt, CL 1505.pants paredz, ja rodas šaubas par vārdu nozīmi, jāievēro to jēgums un darījuma dalībnieku skaidri izsacītais vai kā citādi izrādītais nodoms. Savukārt PTAL 3.panta otrajā daļā noteikts, ka patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi.

Attiecīgi, PTAC secina, ka Līguma1 mērķis, neskatoties uz tajā lietoto vārdu nozīmi, patērētāja ieskatā bija vērsts uz maksātnespējas procesa pasludināšanu un palīdzības sniegšanu veiksmīgā maksātnespējas procesa izpildē, jo, kā norāda patērētāji, nonākot finansiālās grūtībās, viņi vērsušies pie Sabiedrības, jo sociālajos tīklos pamanīja reklāmu par Sabiedrību kā vadošo biroju maksātnespējas procesa jautājumos Latvijā ar ļoti lielu pieredzi maksātnespējas jomā un kurā praktizē maksātnespējas administratori, kas palīdzēs atbrīvoties no parādsaistībām. Patērētāji labticīgi paļāvās uz Sabiedrību kā zinošu, godprātīgu un rūpīgu pakalpojuma sniedzēju, un, pieņemot lēmumu noslēgt līgumu ar Sabiedrību, būdami

pārliecināti, ka vērsušies pie vadošajiem maksātnespējas jautājumu speciālistiem Latvijā. Tikai pēc līguma noslēgšanas un vairāku maksājumu veikšanas patērētāji konstatēja, ka pirms līguma noslēgšanas tiem no Sabiedrības puses netika sniegta pilnīga informācija, pamatojoties uz kuru viņi varētu objektīvi izvērtēt savu situāciju un pieņemt sev ekonomiski izdevīgu lēmumu. Īpaši attiecībā uz gadījumiem, kad jau sākotnēji pastāvēja ierobežojumi veiksmīgai maksātnespējas procesa pasludināšanai un saistību dzēšanai, ko konkrētās jomas speciālistam būtu jāzina.

Saskaņā ar PTAL 6.panta (2¹) daļu neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tiek tulkoti par labu patērētājam. Līdz ar to, PTAC ieskatā, ņemot vērā arī Sabiedrības veiktās darbības komercprakses īstenošanā, patērētājiem sniegto informāciju, kā arī patērētāju, kuri nonākuši finansiālās grūtībās īpašo stāvokli un ievainojamību, strīda gadījumā šāda satura līguma noteikums ir tulkojams par labu patērētājam, pieņemot, ka patērētāja vēlme bija noslēgt līgumu, kurš paredz palīdzību atbrīvošanā no parādsaistībām, tātad par maksātnespējas procesa pasludināšanu ar saistību dzēšanas procedūru, nevis tikai maksātnespējas procesa ierosināšanu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Līguma 1 priekšmets ir pretrunā PTAL 6.panta otrajai daļai, kas paredz, ka līguma noteikumi formulējami vienkārša un saprotamā valodā.

[13.1.1] Paskaidrojumā Sabiedrība norāda, ka no PTAC sniegtā traktējuma var rasties maldīgs priekšstats, ka Sabiedrībai Līguma 1 definējumā pastāvētu saistība nodrošināt konkrētajām fiziskajām personām juridisko palīdzību visa maksātnespējas procesa ietvarā. Minētais nonāktu būtiskā pretrunā sistēmiskā šī līguma noteikumu iztulkošanā, kurā, t.sk., ir paredzēti konkrēti atlīdzības apmēri par citām juridiskām darbībām, kuras Sabiedrība varētu izpildīt klientu uzdevumā.

Sabiedrības skatījumā līguma nosacījumi kopsakarā pietiekami skaidri ļauj secināt, ka citi juridiski pakalpojumi konkrētajai fiziskajai personai tālākajā maksātnespējas procesa virzībā ir papildus uzņemama saistība no Sabiedrības puses, kurai tiek noteikta atsevišķa atlīdzība. Sabiedrība substantīvi nevar pievienoties PTAC vērtējumam par to, ka Līguma 1 definējumā patērētājiem tiktu sniegta maldinoša informācija par Sabiedrības uzņemto saistību apjomu. Vienaļcīgi norādot, ka Sabiedrība apņemas līdz 2024.gada 30.aprīlim pārskatīt attiecīgā Līguma 1 punkta traktējumu, izskatot iespējas vienkāršot tā formulējumu. Tomēr PTAC nav saņemta informācija vai pierādījumi par jebkādu Sabiedrības rīcību saistībā ar Līguma 1 priekšmeta formulējuma pārskatīšanu, definējot to patērētājam saprotamā veidā.

[13.2] Līguma 1 4.2 apakšpunktā (*Līgums 2 3.2 apakšpunkts*) noteikts: “Pasūtītājam ir pienākums veikt līguma apmaksu, nekavējoties, bet ne vēlāk, kā 10 dienu laikā no līgumā norādītā apmaksas datuma brīža. Par apmaksas nokavējumu Izpildītājam ir tiesības saņemt nokavējuma procentus 8% (astoņi procenti) apmērā no nokavētās summas par katru nokavēto dienu. Puses vienojas, ka nokavējuma procenti ir samaksa par parāda samaksas nokavējumu un tie nesedz Izpildītājam nodarītos zaudējumus, ja tādi pastāv. Uz zaudējumiem Puses vienojas attiecināt tiesvedības un parāda piedziņas izdevumus, ieskaitot visas nodevas, juridiskās palīdzības sniegšanas izdevumus, šķīrējtiesas un šķīrējtiesnešu izdevumus un honorārus. Uz zaudējumiem attiecinā arī citus mantiskus zudumus, kas atbilst zaudējumu jēdzienam un ir pierādīti likumā noteiktajā kārtībā.”

Konkrētajā tiesiskajā situācijā nokavējuma procentu apmērs noteikts 8% apmērā dienā no nokavētās summas par katru nokavējuma dienu, tādējādi 100% pieauguma aprobežojums, kas noteikts CL 1763.panta 1.punktā, patērētājam neveicot maksājumu, iestātos jau 13.dienā pēc maksājuma saistību neizpildes.

Piemēram, no maksājuma 220 EUR apmērā, par vienas dienas nokavējumu saskaņā ar Līguma 1 noteikumu, nokavējuma procentu apmērs noteikts 17,60 EUR apmērā, no maksājuma 190 EUR apmērā, nokavējuma procentu apmērs noteikts 15,20 EUR, savukārt no maksājuma 170 EUR apmērā, nokavējuma procentu apmērs noteikts 13,60 EUR. Turklāt, ņemot vērā, ka atbilstoši CL 1843.pantam kavētā parāda atmaksu sākotnēji ieskaita nesamaksātajos procentos, patērētājs pēc būtības nokavējuma procentos varētu samaksāt būtiski lielākas summas.

PTAC ieskatā, šāds Līguma 1 iekļautais nokavējuma procentu apmērs liecina nevis par

vēlmi saņemt taisnīgu atlīdzību par kapitāla lietošanu, bet gan par patērētāja sodīšanu, kas savukārt neatbilst nokavējuma procentu mērķim civiltiesībās un pēc būtības atbilst līgumsodam par saistību neizpildi īstā laikā, kā to norādījis arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2012.gada 17.decembra sprieduma lietā Nr.SKC–262/2012 3.4.apakšpunktā.

Līgumos iekļautajai kompensācijai par līgumsaistību neizpildi galvenokārt ir jāpilda zaudējumu atlīdzināšanas funkcija⁴. Lai arī nokavējumu procentu funkcija ir mudināt patērētāju ātrāk izpildīt no līguma izrietošās saistības, nokavējuma procentiem jābūt samērīgiem, atbilstoši godīgai darījuma praksei un saskaņā ar PTAL un CL regulējumu.

CL 1764.pantā noteikts, ka visādos mantiskos darījumos un aktos, kas nodibina pienākumu maksāt procentus, atļauts nolīgt procentus, kuru apmēru var noteikt līdzīgi savstarpēji vienojoties, bet vienpusējos aktos - to izdevējs pēc sava ieskata, ciktāl likums neparedz aprobežojumus šajā ziņā. Par prettiesiskiem uzskatāmi nesamērīgi un godīgai darījumu praksei neatbilstoši procenti. Ar “godīga darījuma prakse” saprotams CL 1.pantā nostiprinātais labas ticības principa atvasinājums. “Godīga darījuma prakse” jēdzienu raksturo godīgums, atvērtums un darbošanās, respektējot otra līdzēja intereses. Darbība neatbilst godīgai darījuma praksei, ja līdzējs izmanto otras puses: ekonomisko atkarību, maksāspējas problēmas, pozīciju vājumu, neveic pasākumus, lai līguma pārkāpuma gadījumā mazinātu radītos zaudējumus, kavējas celt prasību, pieaudzējot līgumsodu.”⁵

CL 1763. panta 1. punkts nosaka, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedz kapitāla lielumu. Atbilstoši tiesību doktrīnā izteiktajai atziņai procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanas atvēlējumu vai atdošanas kavējumu galvenā funkcija ir nodrošināt tirgus ekonomikai raksturīgo ekvivalenci, kas ietver pieņēmumu, ka kapitāls parasti nes augļus. Procentiem nedrīkst piedēvēt soda raksturu un jaukt to ar procentos izteiktu līgumsodu. [...] Civiltiesiskos strīdos pārmērīgi augsti procenti var kalpot par pamatu līguma noteikumu atzīšanai par neatbilstošiem labiem tikumiem.⁶

Apkopojot iepriekš minēto, PTAC konstatē, ka Līgumā 1 noteiktie nokavējuma procenti 8% no nokavētās summas par katru nokavēto dienu kontekstā ar atrunu ka tie nesedz zaudējumus, ir nesamērīgi augsti un liecina par Sabiedrības vēlmi nevis saņemt taisnīgu atlīdzību, bet gan par patērētāja sodīšanu un līdz ar augstāk norādītais līguma noteikums ir atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktu.

Turklāt, pārmērīgi augstais nokavējumu procentu apmērs varēja radīt patērētājam bailes par nespēju izpildīt līguma saistības, kā rezultātā patērētājs varēja pieņemt lēmumu veikt maksājumu Sabiedrībai, nevis kreditoram par kura parādsaistībām patērētājs jau sākotnēji noslēdz līgumu ar Sabiedrību, attiecīgi arī radot sekas fiziskas personas maksātnespējas procesa ierosināšanu un/vai pasludināšanu, ja tiek konstatēts, ka patērētājs apzināti nav sedzis parādsaistības pret saviem kreditoriem.

Iepriekš minētais atbilstoši NKAL 4.panta otrajā daļā un 12.panta pirmajā daļā noteiktajam ir uzskatāms par negodīgu un agresīvu komercpraksi.

[13.2.1] Sabiedrība Paskaidrojumā norāda, ka, pirmkārt, nekad nevienam klientam nav pieprasījis segt nokavējuma procentus, līdz ar to līdz šim brīdim nav nodarījusi aizskārumu neviena patērētā tiesiskajām interesēm. Otrkārt, Sabiedrība pievienojas PTAC Pieprasījumā paustajam un atzīst, ka šāds līguma nosacījums jebkurā gadījumā nav vērtējams kā taisnīgs attiecībā pret patērētāju interesēm un apņēmas līdz 2024.gada 30.aprīlim veikt korekcijas attiecīgā Līguma 1 punkta noteikumos.

[13.3] Līguma 1 5.3 apakšpunktā (*Līgums 2 4.3 apakšpunkts*) noteikts: “Pasūtītājam ir kategoriski aizliegts celt neslavu sociālajos tīklos, interneta vidē vai jebkādi citādi graujot Izpildītāja reputāciju, par ko piemērojams naudas sods 20 (divdesmit) valstī noteikto minimālo

⁴ PTAC 2018.gada 24.aprīļa “Vadlīnijas par nokavējuma procentu un līgumsoda piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos”. Pieejams: <https://www.ptac.gov.lv/lv/media/1445/download?attachment>

⁵ J.Kārkliņš. Lekcija: Līgumsoda jaunais regulējums Civillikumā un tā piemērošana.

⁶ Torgāns K. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. TNA, Rīga, 2006, 145.lpp.

mēnešalgu apmērā”.

Saskaņā ar CL 1716.panta pirmo daļu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Savukārt, CL 1717.pants nosaka, ka līgumsoda apmēru noteic līdzīgi, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei. CL 1716.pantā paredzēts atsevišķs līgumsoda veids par saistību neizpildi vispār, jo šāda līgumsoda mērķis ir nodrošināties pret zaudējumiem par tādu saistību pārkāpumu, kuros nereti zaudējumus ir grūti pierādīt, lai gan ir skaidrs, ka tādi ir nodarīti vai var tikt nodarīti. Piemēram, konfidencialitātes neievērošana, bet to ne vienmēr var pierādīt, tādēļ likums atļauj pret tādiem pārkāpumiem aizsargāties ar tādu civiltiesiskās aizsardzības līdzekli kā līgumsods. Proti, gadījumi, kad jau no attiecīgā līguma satura izriet, ka līgumsoda samaksa ir kā kādas saistības izpildījuma alternatīva. Tie ir arī tādi līguma noteikumi, kuri paredzēti par galveno saistību, kura paredz atturēties no kādas darbības veikšanas, piemēram, kā līgumsods par konfidencialas informācijas neizpaušanas saistību.⁷

No minētā izriet, ja puses ir vienojušās, Civillikums neaizliedz piemērot līgumsodu par pārkāpumu atturēties no kādas darbības, tomēr no Sabiedrības Līguma1 konteksta pirmšķietami izriet, ka sabiedrība noteikusi līgumsodu (*Līgumā1 norādīts “soda nauda”*), apzinoties savas piekoptās maldinošās komercprakses sekas, un jau pirms pakalpojuma sniegšanas ierobežo patērētāja tiesības, iespējams, nekvalitatīvi veikta pakalpojuma gadījumā, celt iebildumus pret Sabiedrību par to, uzliekot nesamērīgi augstu līgumsodu. Piemēram, Latvijā noteiktā minimālā mēnešalga 2021. un 2022.gadā sastādīja 500 EUR un 2023.gadā 620 EUR, attiecīgi 2021. un 2022.gadā 20 minimālās mēnešalgas atbilst 10'000 EUR par vienu pārkāpumu, savukārt 2023.gadā 12'400 par vienu pārkāpumu. Vienlaikus atzīmējams, ka līgumsoda piemērošana atstāta vienīgi Sabiedrības ieskatam, nedefinējot, kas ir uzskatāms par neslavas celšanu un reputācijas grausšanu. Tāpat jāņem vērā patērētāja grupas īpašais stāvoklis un tas, ka persona pēc līguma noslēgšanas pēc būtības ir ciešā atkarībā no Sabiedrības, kurai uzticēta veiksmīga maksātnespējas procesa norise.

Nemot vērā minēto, iepriekš minētais Līguma1 apakšpunkts ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu PTAL 6.panta trešās daļas 4., 7. un 17.punkta kontekstā, jo uzliek patērētājam neproporcionāli lielu līgumsodu, kas izslēdz vai kavē patērētājam iespēju aizsargāt savas tiesības un intereses un vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs, kā arī pēc būtības paredz Sabiedrības tiesības interpretēt jebkādu informāciju, kuru patērētājs izplata par Sabiedrību, kā rezultātā, konkrētā Līguma1 punkta ietekmē, finansiālās grūtībās nonācis patērētājs var pieņemt lēmumu kādu citādi nebūtu pieņēmis, proti, atturēties vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs, lai, ievērojot Līgumā1 paredzēto soda naudu, vēl vairāk nepasliktinātu savu finansiālo stāvokli.

Iepriekš minētais atbilstoši NKAL 4.panta pirmajā daļā, 7.panta pirmajā daļā, 12.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam ir uzskatāms par negodīgu un agresīvu komercpraksi.

[13.3.1] Sabiedrība Paskaidrojumā norāda, ka pievienojas PTAC vērtējumam par šāda Līguma1 noteikuma juridisko dabu. Lai arī Sabiedrības mērķis ir līguma nosacījumos paredzēt tiesību aizsardzības līdzekļus gadījumiem, kad patērētājs varētu veikt darbības, kas radītu Sabiedrībai nepamatotus reputācijas apdraudējumus, šādiem nosacījumiem ir jābūt skaidri definētiem un paredzot samērīgus piespiedu izpildes līdzekļus saistību ievērošanas nodrošināšanai no patērētāja puses. Tādējādi Sabiedrība apņemas līdz 2024.gada 30.aprīlim veikt korekcijas attiecīgā līguma punkta nosacījumos.

[13.4] Līguma1 6.3 apakšpunktā (*Līgums2 5.3 apakšpunkts*) noteikts: “Puses vienojas, ka, ja pasūtītājs pēc savas gribas vēlas lauzt/vienpusēji atkāpties no Līguma, tad Pasūtītāja iemaksātā Atlīdzība Izpildītājam netiek atgriezta. Līguma laušanas/vienpusējas atkāpšanās

⁷ PTAC 2018.gada 24.aprīļa “Vadlīnijas par nokavējuma procentu un līgumsoda piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos”. Pieejams: <https://www.ptac.gov.lv/lv/media/1445/download?attachment>

gadījumā Pasūtītājam nav tiesību pieprasīt Izpildītājam atgriezt iemaksāto Atlīdzību.”

Konkrētajā gadījumā, ievērojot Līgumāl definēto līguma priekšmetu, Sabiedrība drīkst paturēt visas patērētāja samaksātās summas, pat nevērtējot, vai un kāds ir bijis Sabiedrības veiktā darba apjoms Līguma1 izpildē. Turklāt, Līgumu1 noteikumi neparedz līdzvērtīgas tiesības patērētājam, Sabiedrībai atkāpjoties no Līguma1.

PTAC norāda, ka šāds līguma noteikums patērētāju nostāda neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar pakalpojuma sniedzēju pretēji labticīguma prasībām. PTAL 5.panta pirmā daļa nosaka, ka līgumos, ko patērētājs slēdz ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, līgumslēdzējām pusēm ir vienlīdzīgas tiesības. PTAL 5.panta otrās daļas 3. un 5.punkts nosaka, ka līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie nosaka priekšrocības ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam un ierobežojumus patērētājam un/vai patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām. Savukārt saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktu par netaisnīgu līguma noteikumu uzskatāms noteikums, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu. Saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 10.punktu par netaisnīgu līguma noteikumu ir uzskatāms noteikums, kas atļauj pakalpojuma sniedzējam paturēt patērētāja samaksāto summu, ja patērētājs atkāpjas no līguma, bet neparedz patērētājam tādu pašu iespēju, proti, saņemt ekvivalentu summu, ja pakalpojuma sniedzējs atkāpjas no līguma.

Ņemot vērā minēto, iepriekšminētais Līguma1 apakšpunkts ir uzskatāms par netaisnīgu atbilstoši PTAL 6.panta trešās daļas 1. un 10. punktam.

[13.4.1] Sabiedrība Paskaidrojumā norāda, ka Līguma1 punkta mērķis ir nodrošināt Sabiedrības ieguldītā darba un cilvēkresursu kompensēšanu gadījumos, kad patērētājs vienpusēji pieņem lēmumu izbeigt sadarbību ar Sabiedrību un vairumā gadījumu klientiem tiek noteikta samaksas veikšana saskaņā ar Līgumāl noteikto maksājumu grafiku. Attiecīgi Sabiedrības darbībā ir pastāvējuši vairāki gadījumi, kad klienti pēc dažu maksājumu veikšanas, ir pieņēmuši lēmumu sadarbību pārtraukt, neskatoties uz to, ka no Sabiedrības puses jau ir veiktas darbības, lai izpildītu no Sabiedrības puses uzņemtās saistības.

Sabiedrība konceptuāli piekrīt, ka esošais Līguma1 punkta formulējums rada juridiskus priekšnoteikumus paturēt pakalpojuma izpildes ietvarā visus patērētāja samaksātos naudas līdzekļus. Sabiedrība prezumē, ka Līguma1 noteikumos ir jāveic korekcijas, paredzot saprotamāku atlīdzības daļu, kuru patērētājam, šādas vienpusējas Līguma1 izbeigšanas gadījumā, būtu jāsedz Sabiedrībai atbilstoši tās faktiski veiktajam darba apjomam attiecībā pret konkrēto patērētāju. Sabiedrība apņemas šādas Līguma1 noteikumu korekcijas izvērtēt un veikt līdz 2024.gada 30.aprīlim.

[13.5] Papildus Sabiedrība Paskaidrojumā1 norāda, ka, uzsākot sadarbību ar klientiem, sākotnēji tiek izrakstīts rēķins par līguma sastādīšanu. Kad uzņēmums ir konstatējis to, ka attiecīgā persona ir šādu rēķinu apmaksājusi, no uzņēmuma puses tiek sastādīts līgums, kurā, t.sk., tiek noteikti katrai personai individualizēti finanšu nosacījumi, kuri iepriekš mutvārdos saskaņoti starp klientu un Sabiedrību. Sabiedrība nodrošina sastādītā līguma nosūtīšanu klientam, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus (klientam e-pasta vēstulē tiek nosūtīta gan šī līguma “pdf” datnes versija, gan arī no uzņēmuma puses elektroniski parakstīta versija). Līgums juridiski uzskatāms par noslēgtu brīdi, kad tiek veikts pirmais līgumā noteiktais maksājums. Tādējādi pēc tam, kad Sabiedrība konkrētajai personai ir nosūtījusi līgumu, viņai ir tiesības iepazīties ar tā saturu un pieņemt lēmumu par to, vai maksājums ir veicams un, vai persona vēlas to noslēgt.

[13.6] Paskaidrojumā1 Sabiedrība norāda, ka piekrīt vai daļēji piekrīt PTAC sniegtajam atzinumam par netaisnīgiem Līgumu noteikumiem, kā arī norāda, ka apņemas līdz 2024.gada 30.jūnijam tos pārskatīt un labot tajos ietvertos iepriekš uzskaitītos līguma noteikumus. Tomēr, līdz pat šī lēmuma sastādīšanas brīdim Sabiedrība nav sniegusi informāciju PTAC par savas apņemšanās izpildi, līdz ar to PTAC nav iespējams to pārbaudīt.

PTAC norāda, ka atbilstoši PTAL 6.panta astotajai daļai noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

[13.7] Vienlaikus Sabiedrība Paskaidrojumā sniedz viedokli par PTAC Pieprasījumā ietverto Līguma 1.punkta vērtējumu (*skat. šī lēmuma [13.1] un [13.1.1] punktu*). Iepazīstoties ar Sabiedrības sniegtajiem paskaidrojumiem gan rakstiski Paskaidrojumā 1, gan mutiski 2024.gada 26.aprīlī tikšanās laikā PTAC telpās, PTAC nav radusies skaidrība vai Sabiedrība pati sev ir nodefinējusi ar Līgumu 1 sniedzamo pakalpojumu apjomu, jo Sabiedrības Paskaidrojumā norādītais skaidrojums par sniegto pakalpojumu ir vērsts uz maksātnespējas procesa pasludināšanu, kas ir plašāks sniegtā pakalpojuma tvērums, nekā nodefinēts Līgumos. Proti, pretēji Līgumos noteiktajam Paskaidrojumā 1 sabiedrība norāda: “No PTAC vēstules satura var arī prezumēt, ka PTAC vērtējumā pastāv terminoloģiska atšķirība starp jēdzieniem “ierosināts maksātnespējas process” un “pasludināts maksātnespējas process”. Šajā jautājumā SIA “Maksātnespēja JBMNJ” vēlas norādīt, pirmkārt, ka sistēmiski vērtējot CPL 363.²⁵panta un 363.²⁷panta noteikumus, piekritīgās tiesas lēmums par maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu ir priekšnoteikums tiesai tālāk izskatīt jautājumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu. Tādējādi SIA “Maksātnespēja JBMNJ” vērtējumā šīs abas fiziskās personas maksātnespējas pieteikuma izskatīšanas stadijas ir kumulatīvi saistītas, jo vērstas uz vienotu juridisko mērķi – izskatīt jautājumu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu. Otrkārt, pat neskatoties uz šādiem terminoloģiskiem vērtējumiem SIA “Maksātnespēja JBMNJ” nesaskata to juridisku ietekmi uz uzņēmuma uzņemto saistību pret saviem klientiem. Proti, ar noslēgto līgumu (kurš faktiski tiek noslēgts ar brīdi, kad konkrētais klients veic pirmo līgumā noteikto maksājumu) SIA “Maksātnespēja JBMNJ” uzņemas saistību izpildīt šīs personas interesēs to juridisko darbību kopumu, kas vērsts uz to, lai konkrētajai fiziskajai personai tiek pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process. Līdz ar to uzņēmuma izpratnē līguma formulējums dod nepārprotamu izpratni par to, ka uzņēmumam attiecībā pret klientu pastāv saistība veikt visas atbilstošās juridiskās darbības, kurām jārezultējas ar pasludinātu fiziskās personas maksātnespējas procesu. Papildus Sabiedrība norāda, ka rezultātu var garantēt pat neskatoties uz to, ka jautājuma izlemšana ir piekritīga tiesas un lietas izskatīšanai nozīmētā tiesneša kompetencē.”.

PTAC norāda, ka ne tikai PTAC vērtējumā pastāv terminoloģiska atšķirība starp jēdzieniem “ierosināts maksātnespējas process” un “pasludināts maksātnespējas process”, bet minētais izriet arī no CPL 46.² nodaļā – Fiziskās personas maksātnespējas lietas, kurā noteikta fiziskas personas maksātnespējas procesa kārtība, sākot no maksātnespējas procesa pieteikuma sastādīšanas un iesniegšanas līdz maksātnespējas procesa izbeigšanai vai pabeigšanai. Proti, CPL 363.²⁵ panta pirmajā daļā noteikts, ka pēc maksātnespējas procesa pieteikuma saņemšanas tiesnesis pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu, maksātnespējas procesa pieteikuma atstāšanu bez virzības vai par atteikšanos pieņemt maksātnespējas procesa pieteikumu. Minētais būtībā ir sākuma stadija maksātnespējas procesā, un ja vien korekti tiek sastādīts un iesniegts maksātnespējas pieteikums kopā ar maksātnespēju pamatojošiem dokumentiem, kā arī veikta depozīta un valsts nodevas samaksa, fiziskas personas maksātnespējas procesa lieta tiek ierosināta.

Vadoties no Sabiedrības Līguma 1 priekšmetā noteiktā, tas arī ir pakalpojums, kuru Sabiedrība ar Līgumu 1 ir apņēmusies veikt. Savukārt atbilstoši CPL 363.²⁷ panta pirmajai daļai tikai septiņu dienu laikā no fiziskas personas maksātnespējas procesa lietas ierosināšanas tiesa to izskata un saskaņā ar CPL 363.²⁷ panta otro daļu pieņem lēmumu par maksātnespējas procesa pasludināšanu, ja konstatē, ka:

- 1) ir maksātnespējas procesa pazīme;
- 2) pēdējā gada laikā nav pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, kas izbeigts, nedzēšot saistības;

- 3) pēdējo 10 gadu laikā nav pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, kura ietvaros dzēstas saistības;
- 4) iesniedzējs ir samaksājis valsts nodevu par fiziskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanu;
- 5) iesniedzējs ir samaksājis fiziskās personas maksātnespējas procesa depozītu;
- 6) attiecībā uz parādnieku nav pieņemts pieteikums par fiziskās personas atbrīvošanu no parādsaistībām Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumā noteiktajā kārtībā.

Ievērojot, ka pēc patērētāju iesniegumos minētā, informācija, ko konsultācijas laikā ar patērētājiem Sabiedrība noskaidro ir virspusēja un aprobežojas tikai ar informāciju par patērētāju ienākumu un parādsaistību apjomu, nevis kopējo situāciju, kas varētu ietekmēt patērētāju izredzes veiksmīga maksātnespējas procesa pasludināšanai un attiecīgi pabeigšanai ar saistību dzēšanas procedūru, PTAC secina, ka šāds Līguma 1 priekšmets ir definēts ar mērķi maldināt patērētājus, kuri savas pieredzes vai zināšanu trūkuma dēļ nav varējuši izprast atšķirību starp juridiskiem procesiem maksātnespējas nozarē, tādejādi, negatīvi ietekmējot konkrētās patērētāju grupas, kas nonākusi finansiālās grūtībās, ekonomisko rīcību, noslēdzot ar Sabiedrību līgumu un veicot samaksu par pakalpojumu, kas faktiski neatbilst patērētāja gaidām par atbrīvošanos no parādsaistībām un atbilst negodīgai komercprakseī saskaņā ar NKAL 4.panta otrajā daļā, 9.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā un 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā noteikto.

[13.8] Paskaidrojumā 1 Sabiedrība norāda, ka kaut arī tā atzīst, ka Līguma 4.2 apakšpunktā noteiktie nokavējuma procenti 8% apmērā no nokavētās summas par katru nokavēto dienu, Līguma 5.3 apakšpunktā noteiktais naudas sods 20 valstī noteikto minimālo mēnešalgu apmērā un Līguma 6.3 apakšpunktā noteiktais, ka pasūtītāja iemaksātā atlīdzība Sabiedrībai netiek atgriezta līgumu laušanas/vienpusējas atkāpšanās gadījumā, nav vērtējami kā taisnīgi līguma noteikumi, tomēr vērš uzmanību, ka Sabiedrība no savas puses nekad nevienam nav pieprasījusi segt nokavējuma procentus, līdz ar to uzskata, ka līdz Paskaidrojumu sagatavošanas dienai nav nodarījusi aizskārumu neviena patērētāja tiesiskajām interesēm. Savukārt noteiktās soda naudas mērķis bija paredzēt tiesību aizsardzības līdzekļus gadījumā, kad patērētāji varētu veikt darbības, kas radītu nepamatotus Sabiedrības reputācijas apdraudējumus. Bet iemaksātās atlīdzības neatgriešanas pasūtītājam mērķis bija nodrošināt Sabiedrības ieguldītā darba un cilvēkresursu kompensēšanu gadījumos, kad patērētājs vienpusēji pieņem lēmumu izbeigt sadarbību ar Sabiedrību, bet no Sabiedrības puses jau ir veiktas darbības, lai izpildītu tās saistības.

PTAC secina, ka neatkarīgi no tā vai Sabiedrība ir vai nav pieprasījusi segt nokavējuma procentus un/vai maksāt soda naudu, Sabiedrības rīcība, iekļaujot Līgumā 1 netaisnīgus līguma noteikumus, saskaņā ar NKAL 6. pantu ir atzīstama par profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, turklāt tādu, kura būtiski negatīvi ir ietekmējusi vai varēja ietekmēt patērētāju ekonomisko rīcību, noslēdzot līgumu par darījumu, kā arī ierobežojusi vai kavējusi patērētājam iespēju aizsargāt savas tiesības un intereses vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs, kā arī pēc būtības paredz Sabiedrības tiesības interpretēt jebkādu informāciju, kuru patērētājs izplata par Sabiedrību, ietekmējot finansiālās grūtībās nonākušā patērētāja rīcību, pieņemot lēmumu kādu citādi nebūtu pieņēmis, proti atturēties vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs, lai, ievērojot Līgumā 1 paredzēto soda naudu, nepasliktinātu vēl vairāk savu finansiālo stāvokli.

No Sabiedrības kā profesionāla tirgus dalībnieka patērētāji pamatoti varēja sagaidīt taisnīgu un normatīvajiem aktiem atbilstošu līguma noteikumu iekļaušanu Līgumā 1. Savukārt, pretēji tam, Sabiedrības rīcība daudziem patērētājiem ir radījusi vērā ņemamus līgumisko un likumīgo tiesību īstenošanas riskus un apdraudējumus, kā arī varēja radīt zaudējumus. Jāņem vērā, ka patērētāji, vērsties pie Sabiedrības pēc palīdzības maksātnespējas problēmu risināšanai, jau ir nonākuši finansiālās grūtībās un Sabiedrībai kā profesionālam un rūpīgam

pakalpojuma sniedzējam bija tas jāsaprot un attiecīgi jārikojas, proti, jāpiedāvā pakalpojums ar taisnīgiem līguma nosacījumiem, lai risinātu patērētāja finansiālās grūtības, nevis peļņas nolūkā vēl vairāk jāpasliktina patērētāja finanšu stāvoklis. Tostarp attiecībā uz Līguma 1 noteikumu, kas paredz, ka Sabiedrībai iemaksātā atlīdzība līguma laušanas/vienpusējas atkāpšanās gadījumā netiek atgriezta patērētājam, ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo nosaka priekšrocības pakalpojuma sniedzējam un ierobežojumus patērētājam, nostādot to neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, jo no patērētāju sniegtās informācijas secināms, ka brīdī, kad patērētāji ar iebildumiem par sniegtā pakalpojuma kvalitāti vērsās pie Sabiedrības un aicināja atmaksāt iemaksāto atlīdzību par neveiktu vai nekvalitatīvi veiktu pakalpojumu, Sabiedrība nevis risinājuma problēmu vai sniedza pierādījumus par veiktajām darbībām, pārstāvēt patērētāju intereses Līguma 1 ietvaros, bet nesniedzot sīkākus paskaidrojumus, atteica atgriezt atlīdzību un aicināja patērētājus vērsties PTAC un Valsts policijā.

No PTAC iesniegtajiem patērētāju iesniegumiem izriet, ka brīdī, kad patērētājiem radās iebildumi par Sabiedrības rīcību un sniegtā pakalpojuma kvalitāti, Sabiedrība nespēja izsniegt patērētājam nekādus pierādījumus par veikto darbību apjomu pakalpojuma ietvaros, tostarp, uzrādīt apkopotus dokumentus fiziskas personas maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanai tiesā.

Ievērojot iepriekš minēto, Sabiedrības rīcība, reklamējot pakalpojumus, noslēdzot līgumus ar šajā lēmumā aprakstītajiem līguma noteikumiem un pēcāk nesniedzot pierādījumus par veikto darbību apjomu pakalpojuma ietvaros, ir uzskatāma par negodīgu komercpraksi saskaņā ar NKAL 4.panta otro daļu, 6.pantu, 7.panta pirmo daļu.

[14] Paskaidrojumā 1 Sabiedrība norāda, ka, ņemot vērā, ka izsniegto patērētāju iesniegumu kopijas ir anonimizētas un nav identificējamās, Sabiedrība nespēja sniegt skaidrojumu un/vai pierādījumus par īstenoto komercpraksi un patērētāju iebildumiem par sniegtā pakalpojuma kvalitāti, vien norāda, ka Sabiedrība nav konstatējusi gadījumus, kuros uzņēmums būtu nepilnvērtīgi izpildījis savas saistības.

Saskaņā ar NKAL 15.panta trešo daļu, ja komercprakses īstenotājs nesniedz Uzraudzības iestādes pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi, Uzraudzības iestāde ir tiesīga uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa. Ievērojot patērētāju iesniegto sūdzību apjomu un skaitu, PTAC ieskatā, nav vērā ņemams Sabiedrības arguments, ka tā nav konstatējusi gadījumus, kuros uzņēmums būtu nepilnvērtīgi izpildījis savas saistības, neiesniedzot plašāku skaidrojumu vai pierādījumu minētajam apgalvojumam.

[15] 2023.gada novembrī Sabiedrība uzsāka vēstulju nosūtīšanu PĀPS. Vēstulēm klāt pievienoti personas dati un informācija par ievērojamu apjomu ar fizisko personu pilnvarojumiem, ar ko Sabiedrība tiek pilnvarota nodrošināt personu tiesisko interešu pārstāvību jautājumos, kas skar viņu neizpildītas finanšu saistības pret fiziskām un juridiskām personām, kā arī īstenot saskarsmi ar kreditoriem neizpildīto saistību sakarā. Vēstulēm, tostarp, pievienotas Pilnvaras, ar kurām Sabiedrība pirmšķietami tiek pilnvarota pārstāvēt personas, kā arī ietverts brīdinājums par turpmāku PĀPS saziņu tikai un vienīgi ar Sabiedrību, pretējā gadījumā Sabiedrība norāda, ka vērsīsies PTAC ar iesniegumu PĀPS rīcības izvērtēšanai atbilstoši parādu atgūšanas procesu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem.

[15.1] PTAC konstatē, ka Sabiedrības Paskaidrojumā 1 norādīta pretrunīga informācija, ņemot vērā PĀPS adresēto vēstulju saturu. Proti, PĀPS adresētajā vēstulē norādīts: *“SIA ‘Maksātnespēja JBMNJ’ informē Jūs par to, ka gadījumā, ja pēc šī paziņojuma nosūtīšanas par neizpildītajām finanšu saistībām tiks turpināta jebkāda veida saskarsme (komunikācija) ar [..], nevis ar SIA ‘Maksātnespēja JBMNJ’ kā viņa pilnvarotu pārstāvi, SIA ‘Maksātnespēja JBMNJ’ vērsīsies ar iesniegumu Patērētāju tiesību aizsardzības centrā, lai tiktu izvērtēta šādas rīcības atbilstība parādu atgūšanas procesu reglamentējošajiem normatīvajiem tiesību aktiem”*. Savukārt Paskaidrojumā 1 Sabiedrība norāda, ka šādas uzsāktās prakses mērķis bija nevis ierobežot PĀPS tiesības kreditoriem iegūt informāciju no parādnieka, bet pasargāt

parādnieku no nepamatotas un agresīvas parādu atgūšanas komunikācijas no PĀPS puses. Sabiedrības ieskatā, piekoptā prakse nav ierobežojusi neviena PĀPS tiesības sazināties ne ar Sabiedrības pārstāvjiem, ne arī ar pašu parādnieku, lai iegūtu informāciju par parādnieka saistību izpildes situāciju, turklāt pēc vēstuļu nosūtīšanas Sabiedrība nav saņēmusi nevienu informācijas pieprasījumu vai komunikācijas mēģinājumu no PĀPS. Tāpat Sabiedrība norāda, ka ar savu rīcību nav nodarījusi aizskārumu personām, kuru pārstāvību Sabiedrība uz Pilnvaras pamata īstenoja.

[15.2] Par Sabiedrības īstenoto komercpraksi PTAC informāciju primāri saņēma no vairākiem PĀPS, kuriem Sabiedrība bija nosūtījusi vēstules un pilnvaras. Vēršoties PTAC, PĀPS informēja par Sabiedrības vēstuļu saņemšanu, norādot, ka Sabiedrības vārdā izsūtīti paziņojumi par vairāk nekā 70 fiziskām personām.

Reaģējot uz no PĀPS saņemto informāciju, PTAC nekavējoties informēja PĀPS nozares uzņēmumus, norādot, ka, vērtējot tiesisko situāciju, PTAC ieskatā, ar pilnvarojumu pilnvarnieks uzņemas izpildīt konkrētu uzdevumu pilnvaras devēja vārdā, savukārt pilnvaras devējs apņemas pilnvarnieka rīcību atzīt sev par saistošu. Tādējādi, PTAC ieskatā, ņemot vērā PĀAL normas un parādu ārpustiesas atgūšanas procesa būtību, PĀPS nav liegts turpināt saziņu arī ar parādnieku, lai informētu par parādsaistībām, pārtrauktu noilgumu un aicinātu veikt uzņemto saistību izpildi, ievērojot PĀAL noteiktās prasības saziņai parādu atgūšanas procesā.

Iepriekš minēto paziņojumu PTAC izsūtīja, lai novērstu situāciju, kad Sabiedrības izsūtīto vēstuļu iespaidā PĀPS var pārtraukt komunikāciju ar parādniekiem, tādējādi nostādot parādniekus krietni sliktākā finanšu situācijā, neinformējot parādnieku par esošo parādsaistību apjomu un papildus aprēķinot nokavējuma procentus, līgumsodu, parāda atgūšanas izdevumus, un citus no parādsaistībām izrietošus maksājumus.

Lietas izskatīšanas gaitā arī patērētāju saņemtajos iesniegumos PTAC tika ietvertas sūdzības par Sabiedrības īstenoto komercpraksi attiecībā uz šādu paziņojumu nosūtīšanu PĀPS. Iesniegumu pamatā ir līdzīga satura sūdzības par Sabiedrības rīcību, ņemot vērā izsniegto pilnvaru. Proti, pēc Līgumu noslēgšanas Sabiedrība informēja patērētājus par nepieciešamību vērsties pie notāra un sagatavot pilnvaru, apliecinot, ka nodrošinās patērētāja pārstāvību un veiks komunikāciju ar kreditoriem un/vai PĀPS, un patērētāji vairs var neatbildēt uz kreditoru un/vai PĀPS zvaniem, kā arī turpmāk var neveikt maksājumus kreditoriem un/vai PĀPS. Tikai vēlāk, kad patērētājiem jau bija radušās šaubas par Sabiedrības rīcību, sazinoties ar kreditoriem un/vai PĀPS, tika konstatēts, ka Sabiedrība nav veikusi nekādu komunikāciju ar kreditoriem un/vai PĀPS.

Vienlaikus Sabiedrības TikTok vietnē publicēts video materiāls (*video materiāls ar PTAC 2024.gada 12.janvāra aktu ELAB/20240112-1 pievienots Lietai*), kurā sniegta informācija, ka līdz ko tiek noslēgts līgums ar Sabiedrību, var neveikt maksājumus kreditoriem un tikai pēc PTAC Pieprasījuma Sabiedrība konkrēto videomateriālu dzēsa.

Sabiedrības rīcība, PTAC ieskatā, ir vērtējams kā maldinoša un agresīva komercprakse NKAL 9.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta, kā arī 12.panta pirmās un otrās daļas izpratnē un ir pretrunā ar PĀAL noteiktajām kreditoru, PĀPS un parādnieku tiesībām un pienākumiem. Sabiedrības rīcības rezultātā, kā izriet no PTAC saņemtajiem patērētāju iesniegumiem, secināms, ka Sabiedrība nesadarbojas ar PĀPS, kā tika solīts patērētājiem slēdzot līgumu, bet tieši pretēji, nosūtīja vēstules PĀPS, informējot, ka tie vairs nedrīkst sazināties ar patērētājiem. Tajā pašā laikā, Sabiedrība informēja patērētājus, ka līdz ko tiek noslēgts līgums ar Sabiedrību viņi var nemaksāt kreditoriem.

Šādas prakses rezultātā patērētāji ne vien nevarētu sekmīgi noslēgt fiziskās personas maksātnespējas procesu, bet, iespējams, ņemot vērā visus lietas apstākļus tiesa pat nepasludinātu maksātnespējas procesu, jo pastāvētu kāds no Maksātnespējas likumā noteiktajiem šķēršļiem maksātnespējas procesa īstenošanai. Proti, Fiziskās personas maksātnespējas procesā tiesa un maksātnespējas procesa administrators vērtē parādnieka godprātību maksātnespējas procesa laikā, tostarp, trīs gadus pirms maksātnespējas procesa

pasludināšanas, piemēram, vai parādnieks nav apzināti maldinājis kreditorus, vai savus ienākumus godprātīgi novirza kreditoru prasījumu segšanai, vai nav veiktas apzinātas darbības, lai kaitētu kreditoriem.

Turklāt Sabiedrības arguments, par to, ka Sabiedrība nav saņēmusi nevienu informācijas pieprasījumu vai komunikācijas mēģinājumu no PĀPS, nav vērā ņemams, jo PĀPS nebija pienākums sazināties ar Sabiedrību, savukārt Sabiedrībai, noslēdzot līgumus un saņemot pilnvaru un vienojoties ar patērētāju par veicamo pakalpojumu apjomu, bija pienākums pārstāvēt patērētāju un veikt komunikāciju ar kreditoriem un/vai PĀPS patērētāja interesēs.

Līdz ar to PTAC secina, ka Sabiedrība, īstenojot komercpraksi, izmantojusi apstākli, ka parādnieks var nezināt savas tiesības un pienākumus, un tādejādi, maldinājusi patērētājus, jo patērētājs var neapzināties sekas, kādas rodas ignorējot kreditorus un/vai PĀPS. Proti, neveicot parādsaistību atmaksu, var tikt aprēķināti nokavējuma procenti un/vai līgumsods, parāda atgūšanas izdevumi, kā arī ziņas par parādnieku var tikt ierakstītas parādnieku reģistros, kas nākotnē var ietekmēt parādnieka iespējas saņemt noteiktus pakalpojumus un, būtiskākais, ierobežot tā iespējas attiecībā uz fiziskas personas maksātspējas procesa ierosināšanu un/vai pasludināšanu.

[16] NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *“Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraktei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norādīta labotā informācija, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) uzliedz naudas sodu šā likuma 15.² pantā noteiktajā kārtībā; 6) nosaka par labas prakses kodeksu atbildīgajai personai pienākumu izdarīt labojumus kodeksā, lai novērstu negodīgu komercpraksi”.*

[17] Ņemot vērā, ka Sabiedrības īstenotā komercprakse ir uzskatāma par negodīgu un tās raksturs un būtība, kā arī apstākļi, ka Sabiedrība turpina tās īstenošanu un tā skar un nākotnē var skart daudzu patērētāju ekonomiskās intereses, konkrētajā gadījumā nav lietderīgi pieņemt NKAL 15.panta astotās daļas 1., 3., 4. un 6.punktā noteiktos lēmumus, bet gan, PTAC ieskatā, Sabiedrībai par izdarīto pārkāpumu saskaņā ar NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktu ir lietderīgi uzlikt tiesisko pienākumu, nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, kā arī saskaņā ar NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu ir piemērojama soda nauda šā likuma 15.² pantā noteiktajā kārtībā.

Lemjot par tiesiskā pienākuma uzlikšanu, PTAC ņem vērā APL 4.pantā noteiktos administratīvā procesa principus un 66.pantā noteiktos lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliedzamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, tai skaitā, tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi un šo interešu aizskārumu.

PTAC ieskatā ar soda naudu Sabiedrība tiks sodīta par izdarīto patērētāju tiesisko interešu aizskārumu, kā arī tiks motivēta izbeigt pārkāpumu un savā turpmākajā darbībā nepieļaut līdzīga rakstura pārkāpumu izdarīšanu.

PTAC ņem vērā arī negodīgās komercprakses īstenošanas laiku, vietu, raksturu un ilgumu, kā arī to, ka ir pārkāptas būtiskas patērētāju kolektīvās intereses.

Saskaņā ar NKAL 15.² panta pirmo daļu soda naudas apmērs ir nosakāms samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, ņemot vērā komercprakses īstenotāja veiktos pasākumus pārkāpuma novēršanai un zaudējumu atlīdzināšanai. Pamatojoties uz NKAL 15.² panta otro daļu, PTAC, pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu un tās apmēru, ņem vērā šādus apstākļus, kā arī izvērtē, vai pastāv šādi nosacījumi:

- 1) pieļautā pārkāpuma raksturs un ilgums, pārkāpuma radītā ietekme (zaudējumi patērētājiem), pārkāpuma izdarīšanas apstākļi, pārkāpēja loma pārkāpumā un pārkāpuma apjoms;
- 2) komercprakses īstenotājs līdz lēmuma pieņemšanas dienai ir atlīdzinājis vai sācis atlīdzināt patērētājiem nodarītos zaudējumus;
- 3) pārkāpums pārtraukts pēc komercprakses īstenotāja iniciatīvas;
- 4) komercprakses īstenotājs negodīgas komercprakses aizlieguma pārkāpumu izdarījis atkārtoti pēdējo divu gadu laikā, un tas konstatēts ar uzraudzības iestādes lēmumu vai rakstveida apņemšanos;
- 5) komercprakses īstenotājs nav izpildījis rakstveida apņemšanos;
- 6) komercprakses īstenotājs ir kavējis lietas izskatīšanu vai slēpis izdarīto pārkāpumu.
- 7) komercprakses īstenotāja gūtais finansiālais labums no negodīgas komercprakses īstenošanas vai zaudējumi, no kuriem komercprakses īstenotājs ir izvairījies, ja ir pieejami attiecīgie dati;
- 8) pārrobežu pārkāpumos komercprakses īstenotājam par to pašu pārkāpumu piemērotas sankcijas citās Eiropas Savienības dalībvalstīs vai Eiropas Ekonomikas zonas valstīs, ja informācija par šādām sankcijām ir pieejama, izmantojot ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 12. decembra regulu (ES) 2017/2394 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ regulu (EK) Nr. 2006/2004 (Dokuments attiecas uz EEZ) izveidoto mehānismu;
- 9) citi attiecināmi apstākļi.

Proti, PTAC ņem vērā, ka pirmo patērētāja sūdzību par Sabiedrības komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām PTAC saņēma 2023.gada 21.decembrī. PTAC periodā no 2023.gada 21.decembra līdz 2024.gada 12.aprīlim ir saņēmis 15 patērētāju iesniegumus par Sabiedrības rīcības, sniedzot juridiskus pakalpojumus fiziskas personas maksātnespējas procesā, atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām. No iesniegumiem pievienotiem Līgumiem, senākais no tiem ir Līgums2, kas datēts ar 2021.gada 2.jūniju. Līgumos noteiktās kopējās pakalpojuma izmaksas vienam patērētājam svārstās no vismaz EUR 1190,00 līdz EUR 1760,00, neieskaitot papildus izmaksas, piemēram, EUR 50,00 par Līgumu sagatavošanu, maksa par izziņu pieprasīšanu PĀPS un kreditoriem, kas pēc līgumiem pievienotā cenrāža svārstās no EUR 15,00 līdz 65,00 EUR par katru kreditoram vai PĀPS pieprasīto izziņu, kā arī, iespējams, citi izdevumi, kas saistīti ar Sabiedrības sniegtajiem pakalpojumiem.

PTAC ir sniedzis atbildes uz visiem patērētāju iesniegumiem, sniedzot atzinumu par netaisnīgiem līgumu noteikumiem un informēja patērētājus, ka atbilstoši PTAL 6.panta astotajai daļai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi. Līdztekus PTAC informēja patērētājus, ja netaisnīgo līguma noteikumu dēļ patērētājam rodas zaudējumi, savu likumisko tiesību un interešu aizsardzībai patērētājs ir tiesīgs vērsties ar prasību tiesā atbilstoši PTAL 6.panta 10¹ daļai.

No PTAC iesniegto patērētāju noslēgto Līgumu ar Sabiedrību skaita var izdarīt pieņēmumus, ka Sabiedrība, īstenojot komercpraksi, varēja radīt zaudējumus vismaz EUR 24 255,00 apmērā, ņemot vērā patērētāju iesniegtajos Līgumos noteikto līgumcenu, maksu par līguma sagatavošanu (EUR 50,00), Līgumos norādīto aptuveno maksu par zvērīnāta notāra pilnvaras sagatavošanu (EUR 40,00) un pieņemot, ka Sabiedrība ir pieprasījusi vismaz vienu lētāko izziņu par parādsaistību esamību PĀPS/kreditoram (EUR 15,00). Līdztekus atzīmējams, ka zaudējumu precīza summa nav aprēķināma, reālo zaudējumu apmēru sastādot gan kreditoru apjomam uz vienu patērētāju, gan maksai par maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanu, gan pilna vai daļēja samaksa Sabiedrībai saistībā ar Līgumu izpildi, gan arī

zaudējumi, kas radušies patērētājiem, paklausot Sabiedrības padomiem neveikt maksājumus kreditoriem, kuru dēļ pieauga aprēķināto sankciju apmērs līgumsoda, nokavējuma procentu vai citu izmaksu dēļ. Kā arī jāņem vērā, ka ikvienam no patērētājiem, kas noslēdzis līgumu ar Sabiedrību parādsaistības sastādīja vairāk kā EUR 5000,00, jo atbilstoši MNL 129.panta pirmajā daļā noteiktajam, viena no fiziskas personas maksātnespējas procesa piemērošanas pazīmēm ir personas nespēja nokārtot parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš un tās pārsniedz EUR 5000,00. Līdz ar to Sabiedrībai, īstenojot komercpraksi, bija jāņem vērā, ka tā sniedz pakalpojumu jau tā lielās finanšu grūtībās nonākušai patērētāju grupai un Sabiedrībai kā rūpīgam un profesionālam pakalpojumu sniedzējam bija jābūt īpaši uzmanīgam un taisnīgam pret konkrēto patērētāju grupu, lai risinātu un uzlabotu tās finanšu situāciju nevis ar savu rīcību peļņas nolūkā pasliktinātu vēl vairāk patērētāju finansiālo stāvokli.

Vienlaikus PTAC secina, ka patiesu skarto patērētāju skaitu un tiem radīto zaudējumu apmēru nav iespējams pilnvērtīgi identificēt Sabiedrības izstrādātā komercprakses modeļa un nesadarbošanās ar PTAC dēļ. Proti, patērētājus no vērsšanās patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs varēja atturēt līgumos ietvertais netaisnīgais līguma noteikums, kas nosaka līgumsodu 20 valstī noteikto minimālo mēnešalgu apmērā (*skatīt šī lēmuma [13.3] apakšpunktu*) un, kas pēc būtības paredz Sabiedrības tiesības interpretēt jebkādu informāciju, kuru patērētājs izplata par Sabiedrību, kā rezultātā konkrētā līgumu punkta ietekmē finansiālās grūtībās nonācis patērētājs var pieņemt lēmumu kādu citādi nebūtu pieņēmis, proti, atturējies vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs, lai, ievērojot līgumā paredzēto soda naudu, nepasliktinātu vēl vairāk savu finansiālo stāvokli.

Savukārt, attiecībā uz sadarbības pienākumu, PTAC ņem vērā, ka pēc vairākkārtējiem informācijas pieprasījumiem, proti, gan rakstiski (Pieprasījumā un Pieprasījumā2), gan telefoniski, Sabiedrība neiesniedza PTAC pieprasīto informāciju par to, cik pēdējo trīs gadu periodā sniegto pakalpojumu ietvaros ir ierosināti fiziskas personas maksātnespējas procesi, cik gadījumos no tiem ir pasludināts maksātnespējas process, cik gadījumos maksātnespējas process ir izbeigts un kādi ir bijuši iemesli maksātnespējas procesa izbeigšanai, iesniedzot pierādījumus, lai PTAC varētu objektīvi izvērtēt Sabiedrības veikto komercpraksi un tās ietekmi uz patērētājiem. Pēc vairākkārtējiem PTAC aicinājumiem Sabiedrība Paskaidrojumā2 sniedza vispārīgu informāciju, ka uz konkrēto brīdi ir (..) aktīvi līgumi, (..) sekmīgi pabeigti procesi, (..) aktīvi maksātnespējas procesi, kuros dokumenti ir atdoti klientiem un maksātnespējas procesa lietas ir ierosinātas un norit bankrota procedūra vai saistību dzēšanas procedūra, (..) aktīvi procesi, kuros maksātnespējas procesa lietas ir ierosinātas, bet nepabeigtas, piemēram, ja klients neveic saistību dzēšanas plāna maksājumus vai konstatēti kādi no ierobežojumiem. Tomēr Sabiedrība nesniedza detalizētu uz pierādījumiem balstītu informāciju par pieprasīto laika periodu un iemesliem fiziskas personas maksātnespējas procesa nepabeigšanai un vai saistību dzēšanas procedūras nepiemērošanai, līdz ar to PTAC nav iespējams identificēt patieso patērētāju skaitu un tā iespējamo zaudējumu apmēru.

PTAC ir konstatējis, ka pārkāpumi ir pieļauti ilgstoši (vismaz kopš 2021.gada 2.jūnija, par ko liecina patērētāja iesniegumam pievienotais Līgums2, kas datēts ar 2021.gada 2.jūniju), tātad vismaz trīs gadus, neskatoties uz to, ka Sabiedrības komercdarbība uzsākta 2022.gada 24.novembrī, jo kā tikšanās laikā ar PTAC skaidroja Sabiedrības valdes loceklis, tad kopš 2013.gada viņš strādāja Sabiedrībā2 un līdz Sabiedrības izveidei juridiskus pakalpojumus maksātnespējas jomā un līgumus ar patērētājiem slēdza Sabiedrība2, kuras līgumus un klientus pārņēma Sabiedrība. Minēto apliecina arī tas, ka Sabiedrības Līgums1 un Sabiedrības2 Līgums2 pēc ietvertajiem līguma nosacījumiem ir identiski, kā arī tas, ka patērētāju iesniegtos Līgums2 ir parakstījis Sabiedrības valdes loceklis un citas personas, kuras vēlāk parakstījušas arī Līgumu1, kā arī patērētāju sniegtā informācija, ka komunikāciju gan Līguma1, gan Līguma2 izpildē nodrošināja vienas un tās pašas personas.

Papildus PTAC secina, ka, neskatoties uz patērētāju sūdzībām, valsts iestāžu, tostarp, MKD iebildumiem un sabiedriskajos medijos izskanējušiem brīdinājumiem patērētājiem

(2024.gada 14.janvāra sižets LTV1 raidījumā: “De facto”), Sabiedrība turpināja negodīgas komercprakses īstenošanu, ņemot vērā un labojot vien atsevišķus PTAC konstatētus pārkāpumus, piemēram, dzēšot atsevišķu saturu, videomateriālus vai to daļas Sabiedrības internetvietnē: <https://jbmnj.lv/> un sociālajā tīklā: https://www.tiktok.com/@maksatnespeja_jbmnj, vienlaikus ar citas Sabiedrības internetvietnes starpniecību: <https://maksatnespeja24.lv>, noslēpjot Sabiedrību identificējošu informāciju, turpina veikt negodprātīgu un patērētāju maldinošu komercpraksi.

Sabiedrība Paskaidrojumā puda attieksmi pret PTAC konstatētajiem netaisnīgiem līgumu noteikumiem un informēja PTAC, ka veiks korekcijas līdz 2024.gada 30.aprīlim, tomēr tālāka Sabiedrības rīcība nav sekojusi un PTAC nav iesniegta informācija par jebkādu Sabiedrības rīcību iepriekšminētā sakarā. Līdz ar to PTAC konstatē, ka Sabiedrība bija informēta par tās darbībā konstatētajiem pārkāpumiem, bet tāpat turpināja tos pieļaut.

Attiecībā uz pārkāpuma izdarīšanas apstākļiem, PTAC ņem vērā to, ka Sabiedrības negodīgā komercprakse tika īstenota attiecībā uz konkrēti noteiktu sabiedrības grupu, proti, maksātnespējas grūtībās nonākušiem patērētājiem, kuri ir informēti par savām maksātnespējas problēmām, kurus pastāvīgi par to neizpildītām saistībām informē kreditori un parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzēji. Šāda patērētāju grupa ir atsevišķi nosakāma, tai ir vājš ekonomiskais stāvoklis, nereti arī zināšanu trūkums, un, ņemot vērā, ka šie patērētāji izjūt atbildību pret pienākumu izpildīt saistības, jo meklē risinājumus maksātnespējas procesa pasludināšanai, tā ir patērētāju grupa, kura ir uzskatāma par emocionāli īpaši viegli ietekmējamu.

PTAC norāda, ka juridiska persona ir vērtējama kā profesionālis savā jomā, tai ir jāpārzina attiecīgās jomas prasības, labas un godīgas tirdzniecības prakses principus. Vienlaikus prezumējams, ka juridiska persona atšķirībā no fiziskas personas ir ietekmīgāka, tās darbība ir labāk organizēta, tai ir lielākas iespējas saņemt speciālistu, tai skaitā, juristu konsultācijas un algot juristu kā darbinieku juridiskajā personā. Līdz ar to pie atsevišķiem apstākļiem juridiskas personas izdarīti pārkāpumi ir vērtējami stingrāk, nekā fiziskas personas izdarīts pārkāpums.

Vienlaikus PTAC ņem vērā gan rakstiski, gan mutiski Sabiedrības pausto vēlmi sadarboties ar PTAC, tomēr, ņemot vērā, ka nav sekojusi reāla Sabiedrības rīcība, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, PTAC norāda, ka Sabiedrības vēlmi nav iespējams vērtēt kā atbildību mīkstinošu apstākli, jo administratīvās lietas ietvaros ir konstatēts, ka Sabiedrība turpina veikt negodīgu komercpraksi.

Līdz ar to, ņemot vērā lietas apstākļus, patērētājiem nodarītos zaudējumus un Sabiedrības līdzšinējo sadarbību ar PTAC, PTAC nerod pamatu izteikt Sabiedrībai kādu no NKAL 15.panta piektās daļas ierosinājumiem vai pieņemt lēmumu par lietas izbeigšanu, izsakot aicinājumu komercprakses īstenošajam turpmāk savā darbībā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām. Papildus PTAC kā atbildību pastiprinošu apstākli ņem vērā to, ka Sabiedrība nesniedza daļu no PTAC pieprasītās informācijas un tādejādi kavēja lietas izskatīšanu.

Vienlaikus no lietas materiāliem PTAC secina, ka nav pastāvējuši tādi apstākļi, kas varēja Sabiedrībai traucēt veikt pasākumus, lai izbeigtu negodīgās komercprakses īstenošanu. Līdz ar to PTAC uzskata, ka nepieciešams Sabiedrībai uzlikt tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgo komercpraksi un piemērot soda naudu. PTAC ieskatā ar soda naudas palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut līdzīga rakstura pārkāpumu izdarīšanu, savukārt ar tiesiskā pienākuma uzlikšanu Sabiedrībai būs jāpārtrauc negodīgas komercprakses īstenošana.

Vērtējot Sabiedrības mantisko stāvokli, PTAC ņem vērā pārkāpēja mantisko stāvokli tikai no tāda aspekta, lai piemērotais sods neradītu pārkāpējam pārmērīgu apgrūtinājumu un neradītu tam maksātnespējas stāvokli. Atbilstoši iepriekš minētajam soda apmērs konkrētajā gadījumā tiek noteikts, ņemot vērā PTAC pieejamo informāciju par Sabiedrības pārkāpumu

raksturu un patērētāju sūdzībās norādīto iespējamo zaudējuma apmēru, pārkāpuma ilgumu, radītās ietekmes un apjoma analīzi, kā arī atbildību pastiprinošo apstākļi.

Saskaņā ar NKAL 15.² panta (1³) daļā noteikto komercprakses īstenotājam ir tiesības pēc uzraudzības iestādes pieprasījuma iesniegt aktuālo informāciju par gada apgrozījumu (ieņēmumiem). Ja uzraudzības iestādei nav pieejama informācija par apgrozījumu, tostarp persona nesniedz šādu informāciju vai iesniegtā informācija ir nepatiesa, iestāde ir tiesīga par negodīgu komercpraksi uzlikt soda naudu līdz diviem miljoniem euro, bet, ja negodīga komercprakse īstenota tikai Latvijas Republikas teritorijā, — ne vairāk kā 300 000 euro.

Ievērojot, ka PTAC rīcībā nebija pieejama informācija par Sabiedrības apgrozījumu, PTAC 2024.gada 18.jūlijā nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr. 7.6.-5/6259/P-141 (turpmāk – Pieprasījums3), informējot Sabiedrību, ja komercprakse tiek atzīta par negodīgu, PTAC ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus NKAL 15.panta astotajā daļā noteiktos lēmumus un atbilstoši NKAL 15.² panta (1³) daļā noteiktajam aicināja Sabiedrību līdz 2024.gada 1.augustam iesniegt normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apliecinātu Sabiedrības 2023.gada pārskata „Peļņas vai zaudējumu aprēķina” kopiju, kā arī dalībnieku sapulces protokola izrakstu ar lēmumu par gada pārskata apstiprināšanu.

2024.gada 1.augustā PTAC saņēma Sabiedrības e-pasta vēstuli, kurā saistībā ar noslodzi grāmatvedībā Sabiedrība lūdz PTAC pagarināt Pieprasījumā3 noteikto dokumentu iesniegšanas termiņu līdz 2024.gada 11.augustam.

2024.gada 6.augustā PTAC ar 2024.gada 5.augusta vēstuli Nr.7.6.-5/6719/P-141, ņemot vērā Sabiedrības izteikto lūgumu, pagarināja Pieprasījumā3 noteikto pierādījumu iesniegšanas termiņu līdz 2024.gada 11.augustam.

2024.gada 8.augustā PTAC saņēma Sabiedrības e-pasta vēstule, kurai pievienots Sabiedrības gada pārskats par 2023.gadu (turpmāk – Gada pārskats). Gada pārskats atbilst Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā iesniegtajam, pārbaudīts LURSOFT datu bāzē.

Iepazīstoties ar Sabiedrības Gada pārskata “Peļņas vai zaudējuma aprēķins uz 2023.gada 31.decembri”, konstatējams, ka tās neto apgrozījums 2023.gadā bija EUR 354 346,00. Ņemot vērā pārkāpumu – Sabiedrības īstenoto negodīgo komercpraksi, pārkāpuma apjomu un ilgumu, tai skaitā, šajā lēmumā analizētos pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, raksturu un radīto ietekmi, kā arī NKAL 15.² panta (1¹) daļā noteikto ierobežojumu, PTAC secina, ka Sabiedrības nodarītais pārkāpums ir vērtējams kā būtisks pārkāpums. Tādejādi kopējais soda naudas apmērs sabiedrībai nosakāms EUR 14 173,84.

Ņemot vērā iepriekš minēto, PTAC nolemj:

Pamatojoties uz NKAL 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10, 12., 14., 15., 15.², 18.pantu, PTAL 5.pantu, 6.pantu, 25.panta ceturtais daļas 6. un 6.¹ punktu, ISPL 4.pantu, 12.pantu, CL 1., 1504., 1505., 1716., 1717., 1763., 1764., 1843.pantu, APL 4., 7., 51., 66., 67.pantu

SIA “Maksātnespēja JBMNJ”

juridiskā adrese: Skanstes iela 29 – 61, Rīga, LV-1013

reģistrācijas numurs: 40203443402

1) Uzlikt sabiedrībai tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, kā arī turpmākajā komercpraksē nepieļaut līdzīga rakstura pārkāpumu izdarīšanu, kuras ietvaros:

- Sabiedrības sociālajos tīklos, internet vietnēs u.c. publiski pieejamās vietās tiek izplatīta patērētāju maldinoša informācija par Sabiedrības darbību un sniegto pakalpojumu apjomu, vai aicinājumu neievērot PĀAL un citos normatīvajos aktos noteiktās tiesību normas;

- netiek nodrošināta ISPL prasībām atbilstoša informācija par pakalpojuma sniedzēju;
 - tiek slēgti patērētāju tiesību aizsardzības normatīvajiem aktiem neatbilstoši līgumi, kuros netiek ievērots līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības princips un iekļauti netaisnīgi līguma noteikumi;
 - patērētājiem tiek sniegtas normatīvajiem aktiem neatbilstošas konsultācijas un ieteikumi, kas ir pretrunā PĀAL, CPL un MNL noteiktajām tiesību normām, un kas ierobežo patērētāju tiesības un pienākumus attiecībā uz PĀPS un vēlāk arī fiziskas personas maksātspējas procesa ietvaros;
- 2) **atzīt par netaisnīgiem līguma noteikumiem, kas tādejādi nav spēkā no Līguma1 noslēgšanas brīža, un pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda paša satura vai pēc būtības identiskus līguma noteikumus kā Līguma1 1.punkts, 4.2 apakšpunkts, 5.3 apakšpunkts, 6.3 apakšpunkts;**
- 3) **uzlikt naudas sodu EUR 14 173,84 (četrpadsmit tūkstoši viens simts septiņdesmit trīs eiro, 84 eiro centi) apmērā.**

Saskaņā ar APL 70.panta pirmo daļu, 79.panta pirmo daļu un NKAL 19.panta pirmo daļu šis lēmums ir spēkā ar dienu, kad tas kļūst zināms Sabiedrībai, un Sabiedrība to var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stāties spēkā Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana daļā par tiesisko pienākumu neaptur tā darbību.

Soda nauda jāsamaksā ar pārskaitījumu, maksājuma uzdevumā norādot:

Saņēmējs:	Valsts kase Reģistrācijas numurs 90000050138
Saņēmēja iestāde:	Valsts kase BIC kods TRELLV22
Konts (IBAN)	LV12TREL1060121019400
Maksājuma mērķis:	Lēmums Nr. 17-pk.
Pieņemšanas datums:	28.11.2024.

Atbilstoši NKAL 15.² panta trešajai daļai uzraudzības iestādes uzlikto soda naudu komercprakses īstenotājs samaksā mēneša laikā no dienas, kad stājas spēkā lēmums par soda naudas uzlikšanu. Ja lēmums par soda naudas uzlikšanu nav izpildīts labprātīgi, tā piespiedu izpildi veic tiesu izpildītājs.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Direktore

Zaiga Liepiņa

[..]

IZRAKSTS PAREIZS